

HABARI

INFORMATION OM TANZANIA

41 årg

Nr 1 2009

Tema: 40 års utbyte

Ur innehållet: Tanzaniadag när SVETAN fyllde 40 år, resor

TIDNINGEN HABARI

utges av

SVENSK-TANZANISKA FÖRENINGEN SVETAN

REDAKTION e-post: habari@svetan.org

Lars Asker, redaktör tel 08-38 48 55, mobil 0705 85 23 10
Friherregatan 133, 165 58 Hässelby
Göran Berleen tel 08-583 57301 (hem) mobil 073 976 1862
Erik Janson tel 08-6697739
Eva Löfgren tel 08-36 48 88 (hem), mobil 0702 11 98 68
Sten Löfgren tel 08-36 48 88 (hem), mobil 0708 90 59 59
fax 08-760 50 59
Enköpingsvägen 14, 175 79 Järfälla
tel 073 9094023
Lennart Nyqvist mobil 0703 52 46 09
Jennifer Vidmo tel 08-91 73 27, mobil 0706 91 73 06
Folke Strömberg Årstavägen 113, 120 58 Årsta

PRISUPPGIFTER 2009

SVETAN-medlemskap inkl HABARI	250 kr
Familjemedlem exkl HABARI	50 kr
Ungdomsmedlemskap	125 kr
Prenumeration HABARI	225 kr
Enstaka HABARI	50 kr

(äldre nummer pris efter överenskommelse)

Betala in korrekt belopp på SVETANs postgiro 35 95 50-1
– ange på talongen vad som önskas.

ÄMNESOMRÅDEN i tidigare HABARI

4/97 Kvinnor, Fack, Landsbygd	3/03 Stödorganisationer, Tingatinga
1/98 Kultur, Flyktingfrågor	4/03 Urbanisering
2/98 Natur o resor	1/04 Lokala språk och kulturer
3-4/98 Jubileumsnummer	2/04 Musik
1/99 Symposium/Nykterhet	3/04 Gruvnärningen
2/99 Ekonomi, Årsmöte, Resor	4/04 HIV / AIDS
3/99 Presidentbesök	1/05 Resor, turism
4/99 Media, Skulptörskolan	2/05 Forskning
1/00 Nyerere, Barbro, Utbildning	3/05 Konst och kultur
2/00 Tanzania-bilden, Förlag	4/05 Demokrati och utveckling
3/00 AIDS, Utbildning, Resor	1/06 Lake Victoria, ny regering mm
4/00 Mama Barbros skola, Litteratur	2/06 Alkohol
1/01 Dar es Salaam	3/06 Kvinnors villkor
2/01 Zanzibar	4/06 Utbildning
3/01 Utbildning, AIDS, Zanzibar	1/07 Swahilikulturen
4/01 Swahili	2/07 Jordbruk
1/02 Uhuru 40år, JOHA, skulptörproj	3/07 Investeringspolitik mm
2/02 AIDS, IT, JOHA Trust	4/07 Flyktingar
3/02 Bagamoyo, Missionssjukvård	1/08 Tumaini, snidade dörrar mm
4/02 Slavrutten, ekonomisk reform	2/08 Bildkonst
1/03 Lake Victoria med kringområde	3/08 Kina, NAI, Zanzibar mm
2/03 Kilimanjaro	4/08 Makondeskulptur, Kina, WIOMSA

Omslag: Foton från seminariet den 29 november 2008, tagna av Lars Asker och Erik Jansson.

Kopior på enstaka HABARI-artiklar kan beställas från redaktionen – kontakta Lars Asker. Eftertryck eller utdrag ur artiklar får endast ske med författarens tillstånd. Citera oss gärna, men ange källan!

Persson Offsettryck, Stockholm 2009, ISSN 0345-437
Tryckt på miljövänligt papper

sid 2 - Habari 1/2009

SVETAN

www.svetan.org

BOX 22003

104 22 STOCKHOLM

e-post: info@svetan.org

Organisationsnummer
802006-3635

STYRELSE

e-post: styrelsen@svetan.org

Fredrik Gladh, ordförande
tel 08-400 155 22 (hem)
mobil 0705 81 34 53

Ann Lorentz-Baarman, kassör

Lars Asker, ledamot

Marianne Kjellén, ledamot

Sten Löfgren, ledamot

Helena Nyström, ledamot

Jon-Erik Rehn, ledamot

Karin Gustafsson, suppleant

Agneta Johansson, suppleant

Olle Wallin, suppleant

*

LOKALREPRESENTANTER

Gunilla och Ronny Lundberg

Storgatan 86, 903 33 UMEÅ
tel 090-12 97 92

Olle Wallin

Gussarvsgatan 16A, 776 30 Hedemora
tel 0225-12 807, mob 070-2255057

Torbjörn Klaesson

Lillmossev 49, 663 42 HAMMARÖ
tel 054-52 23 64

Rehema Prick

Åtorps Björkv. 7, 443 31 LERUM
tel 0302-154 13

TANDALA c/o Bo Sahlée

Mariedalsv 56 E, 217 45 MALMÖ

*

STÖDPROJEKT

Skulptörskolan

Postgiro 465 9945-2

Projektkoordinatör Sten Löfgren

E-post: sten@svetan.org

Tumaini Children's Center

Bankgiro 5405-3723

Kontaktperson Katarina Beck-Friis

E-post: katarina.beck@comhem.se

*

Bagamoyo Sculpture School

P O Box 89

Bagamoyo, Tanzania

E-post: bmsculpt02@hotmail.com

*

Tanzanias ambassad

tel 08-732 24 30 /31

Näsby Allé 6, 183 55 TÄBY

E-post: mailbox@tanemb.se

www.tanemb.se

ORDFÖRANDENS SPALT

Tanzaniadagen i november blev lyckad. 110 engagerade människor med Tanzania i sina hjärtan träffades och vi kunde stärka våra nätverk. Svetan har verkat i över 40 år. Vid starten 1968 befann vi oss i början på en stark relation mellan Sverige och Tanzania, som har utvecklats både på statlig bilateral nivå, mellan organisationer, företag och mellan människor. Styrkan finns fortfarande kvar. Tanzaniadagen gav kraft framåt. En slutsats var att vi bör ordna en Tanzaniadag årligen. Starten för det kan bli 2010 för vi behöver söka pengar för att arrangera det. Många såg Svetan som den förening som kan samordna sådana seminarier och dagar. En uppgift jag ser är utmärkt för oss. Vi ska också försöka ordna så att det kan bli regionala träffar på ett par platser i Sverige.

Svetan fick också i uppdrag att ha länkar till föreningar på vår hemsida. Och visst finns det med för vår nya hemsida på www.svetan.org. Den nya designen är tänkt att vara enkel så att vi lätt kan uppdatera den utan särskilda kunskaper eller dataprogram. Då kan vi vara fler som håller den aktiv. För dig som arrangerar något med Tanzaniaanknytning publicerar vi gärna detta på nyhetssidan.

På vårt årsmöte 28 mars kommer vi fortsätta vårt 40-årsfirande med att se tillbaka till 1968 och hur Arushadeklarationen kom till. Hur gick det med de drömmar som Tanzania hade för sin utveckling och som Svetan hade med sig i sitt grundande. Hjärtligt välkomna!

Fredrik Gladh

Rättelse

Fotografiet av Bertil Odén på sidan 16 i förra numret av Habari (nr 4/2008) hade tagits av journalisten Staffan Mälstam och ingen annan. Vi ber Staffan Mälstam, som för närvarande arbetar på SR i Gävle om ursäkt för att en annan fotograf angavs.

Tanzaniadagen 29 november 2008

Som de flesta av er redan vet fyllde Svensk-Tanzaniska föreningen (Svetan) 40 år 2008. Det firades den 29 november med en Tanzaniadag – och det var verkligen en heldag. Det var både allvar och fest. Dagen var arrangerad i samarbete med Karibuföreningen (folkhögskolor med tanzaniakontakt) som varit verksam i omkring 30 år och i samarbete med betydligt yngre Kilimanjaro club (tanzanier i Sverige).

Sammanlagt ett 100-tal personer passerade ut och in under dagen och deltog i olika seminarier. Många var kvar till lite fest på kvällen. Tre till fyra seminarier pågick parallellt. Många gamla kända ansikten som varit med i Svetan och Karibu i många år syntes bland deltagarna men också många nya. Intresset för Tanzania håller i sig. Deltagarna var inte bara från de tre arrangörsföreningarna. Flera enskilda folkhögskolor var representerade. Andra kom från bland annat Stödföreningen för Barbro Johanssons fond för utbildning av flickor i Tanzania (JOHA-Trust), Heart to Heart, I Aid, vänföreningar och Neem. Några av de närvarande organisationerna presenteras i särskilda artiklar.

Under förmiddagen pågick seminarier: Möjligöra för kvinnor och ungdomar i Afrika, Samarbete med Studieförbundet kring HIV/Aids in Tanzania, Investment opportunities in Tanzania och Språkutvecklingen i Östafrika. Ett sammandrag av Abdulaziz Lodhis artikel som var utgångspunkt vid det sistnämnda seminariet finns på annan plats i tidningen. Även ett referat från det först nämnda seminariet har fått ett eget utrymme i tidningen.

Dagen fortsatte med filmvisningar och ett seminarium om Adult education och ett om Muheza district och Katrineholms kommun – ett samarbete mellan offentlig, privat och ideell sektor (se notis i Habari 4/2008). Vidare pågick ett seminarium om Women's rights and patriarch traditions och en workshop rubricerad Med Tanzania i hjärtat – hur kan organisationer i Sverige som samarbetar med Tanzania samarbeta?

Som slutkläm summerade Svetans ordförande Fredrik Gladh dagens överläggningar så gott det gick. Han lämnade sedan över till ambassadör AnnieMarie Sundbom som varit med alla 40 åren. Hon betonade de starka relationer som all-

tid funnits mellan Tanzania och Sverige. Efter hennes tal kunde festen börja.

Nedan följer referat från och kommentarer till ett av seminarierna och till workshopen.

Investment opportunities

Ett knappt 10-tal personer samlades kring detta ämne, men allteftersom tiden

led utökades skaran. Var och en beskrev sin bakgrund och sina bekymmer. Några av frågorna löd: Vilka är ingångarna i Sverige för att starta företag i Tanzania? Hur ordnar man importlicens till landet och hur fungerar tullen? Funderingar kring vad man ville engagera sig i sänkades inte heller. Några av deltagarna, Honoratus Kikalugaa från Jet(TZ) Ltd

Fikapaus

Pablo Afrojam Music Band

och Bo Elmberger från Kiwaflex AB, tog upp investeringar i energisektorn som träkolsproduktion, småskalig vattenkraft och solpaneler. De pekade på danskarnas investeringar i vidkraft. En representant från Färnebo folkhögskola nämnde investeringar i Sågverk och i gummiträd.

Några svar gick inte att få på själva seminariet. Däremot fick deltagarna tips på kontakter. En av Sidas gamla avknoppningar, Swedfund, kartlägger fn vad det finns för företag med verksamhet i Tanzania. Swedfund kommer under året öppna kontor i Nairobi och arbeta med stöd till etablering. Även Almi kan ge stöd till etablering genom sina ”Startsydlån”.

Tanzanias ambassad representerad av Agnes Mwaiselage gav sin syn på möjlig-

heterna till investeringar. Hon pekade på att turismen svarar för 14 % av Tanzanias BNP. Hon tog också upp branscher som guld- och järnhantering och att prospektering efter olja pågår, och vidare investeringar i infrastruktur. Kinesiska företag är aktiva i dessa branscher, men det bör inte avskräcka.

Agnes informerade om att Tanzania Investment Centre utvärderar projektförslag och om dessa är genomförbara hjälper centret till med den processen. Hon tog också upp idén om export av grönsaker och frukt till Sverige, vilket lyckats för några andra afrikanska länder. Några av deltagarna pekade dock på att varorna i så fall måste certifieras men att den inhemska certifieringen inte godkänns av EU.

Det går att hämta tjänstemän som certifierar från Europa, men det blir dyrt.

Under seminariet kom det fram att personal från svenska företag med verksamhet i Tanzania har ett nätverk där för främst informationsutbyte. Det vore bra om ett liknande nätverk kunde bildas av Tanzaniainriktade företag i Sverige. Det blir ambassaden och Agnes som får initiera ett sådant nätverk.

Med Tanzania i hjärtat

Avsikten med denna workshop var att försöka utkristallisera på vilket sätt organisationer i Sverige med Tanzania i hjärtat kan samarbeta för att bli bättre partners till Tanzanias folk. De flesta närvarande representerade organisationer som samarbetade med en eller flera tanzaniska organisationer. Leksands folkhögskola hade tidigare haft ett sådant samarbete och siktede på att nu ta upp det igen.

Workshopen leddes av Svetans ordförande Fredrik Gladh. Vi frågade oss hur vi bör samarbeta i Sverige men också om det fanns grund för samarbete i Tanzania. Det blev en hel del fruktbar tankeutbyte. Vi diskuterade bland annat möjligheten att stödja varandra vid behovsanalyser/local assessments inför projekt eller utvärderingar av projekt. Idéerna runt samarbete i Tanzania var emellertid ganska trevande eftersom man arbetar i olika geografiska områden. Går det att ordna regionala träffar för våra organisationer – eller ett nätverk för oss i Tanzania?

Det vore förresten inte ur vägen med regionala träffar i Sverige heller. Nu blev det inte det som lyftes fram i första hand. Istället var de närvarande organisationerna överens om att som ett första steg i samarbetet försöka ordna en årlig Tanzaniadag. Vi var också överens om vikten av erfarenhetsutbyte mellan oss. Kanske kan Tanzaniadagen vara ett forum för det. Som andra punkt för samarbetet i Sverige var vi överens om att ha länkar till varandra på våra hemsidor.

Jag kunde inte låta bli att reflektera över att vi som organisationer ingår i andra organisationer och att Forum syd är en som vi alla troligen är med i. Hur kan vi utnyttja detta faktum för att främja Tanzanias intressen.

Red/FS

Foton: Lars Asker, Bengt Eresund, Erik Janson

Representanter för I aid.

Representanter för Leksands folkhögskola.

En väg till kvinnlig frigörelse

Ett av seminarierna under Tanzaniadagen hade rubriken "Möjliggöra för kvinnor och ungdomar i Afrika". Samson Mande från Africa Nordic Association inledde med ett föredrag som han kallade "mikrofinansier för fungerande politisk, social och ekonomisk utveckling". Lennart Ekberg, färsk volontär på SVETAN, fick uppdraget att bevaka föredraget.

I salen möttes jag av många förväntansfulla människor och så föredragshållaren själv, Samson Mande, som har kunskaper i ämnet samt om Östafrikas historia och kultur.

"Människor har ytterst svårt att beviljas lån från kommersiella banker, i synnerhet kvinnor", börjar Samson, efter att alla har satt sig och dörren till salen stängts. "Kvinnorna har oftast ingen utbildning och därmed inte heller något arbete som ger inkomster, men det är kvinnorna som står för försörjningsansvaret och barnuppfostran", fortsätter Samson. "Ett litet lån för att starta någon verksamhet som ger inkomst skulle betyda mycket för kvinnorna och underlätta den hårda vardagen".

Hjälpt av en cykel

Jag kommer att tänka på ett exempel från tidningen Sydsvenskan där det skrevs om en sexbarnsmamma från Tanzania, som dagligen transporterar mjölk till marknaden. Den här kvinnan insåg att ett litet lån skulle betyda mycket för att förenkla det tunga arbetet. För pengarna köpte hon en cykel som gjorde transporter lättare och snabbare. Det bidrog dessutom till att hon kunde sälja mer mjölk på marknaden.

Samson fortsätter: "Om kvinnorna fick inträde till banker och finansiella låneinstitut skulle Afrika inom en snar framtid utvecklas framåt. Men paradoxalt nog så sitter kvinnorna fast i de traditionella och typiska rollerna som att laga mat, sköta hushållet och föda barn. Trots att det är just de som utgör basen för Afrikas nästkommande generationer och deras möjligheter beträffande utbildning och arbete." Han fortsätter: "Men hur ska då människor, framför allt kvinnor, få en chans att utveckla sig själva och Afrikas framtid?" frågar han. Jag antar att en del av det svaret är just föredragets huvudpunkt, mikrokrediter. Mina egna kunskaper kring mikrofinansier är ringa, men det handlar främst om små icke traditionella banker som tillåter mikrolån, krediter. Begreppet mikrofinans fick sitt genombrott genom pionjären och fredspristaga-

ren Muhammad Yanus insatser. I dagsläget räknar man med att det finns 100 miljoner människor som är kunder till mikrofinansinstitutioner.

Små lån, stora förbättringar

Men hur fungera egentligen mikrofinansier i praktiken? "Det kan fungera på olika sätt, det kan handla om små lån från person till person, eller att lokala organisationer med hjälp av privatpersoner beviljar små krediter åt gången", säger Samson. "Låntagaren behöver oftast uppge ett syfte, en målsättning för att beviljas kredit. Låntagaren tar lånet för att göra en investering för sin egen försörjning. Det kan t.ex. handla om att låna för att köpa upp kreatur som bidrar till bättre levnadsvillkor men också i förlängningen ger avkastning då överskottet från djuren kan säljas till andra behövande. Eftersom individen har en given plan för sitt låntagande tar han ett större ansvar över hushållningen av pengarna", fortsätter Samson för att sedan ta en liten paus.

Utbildning och arbete

Efter ett en klunk vatten fortsätter han. "Men det finns fortfarande orättvisor om vem som ska få tillträde till mikrofinansinstitutionerna. Även här är det kvinnorna som drar det kortaste strået", menar Samson. "Kvinnorna har oftast svårare att uttrycka sina behov när de söker lån, och även om de beviljas lån så vägras kvinnor utbildning p.g.a. politisk ovilja. Istället för att underlätta för kvinnorna att ta del av utbildningsväsendet och arbetsmarknaden genom mikrofinansier så utblir den framtida försäkring i form av utbildning och inkomster som kvinnorna är i så stort behov av för att över huvudtaget klara av familjeförsörjningen. På så vis fortsätter den onda cirkeln och kvinnans frigörelse uteblir."

Vad spelar det för roll om kvinnor beviljas lån om de ändå inte får tillträde till övriga samhällsliga institutioner, skolor och senare arbete? Oftast så krävs det läs- och skrivkunskaper för att kunna uttrycka sitt syfte och förhandla som låntagare och att kunna ta till sig information och skri-

Samson Mande Foto: Erik Janson

va blanketter. Men ändå tror och hoppas jag liksom Samson att mikrofinansier är ett steg på vägen, men även här behöver kvinnorna hjälp och stöd.

Få bukt med problemen

Samson har olika förslag på hur man kan få bukt med problemet. "Förutom utbildning så behöver kvinnor få förstahandsinformation t.ex. när det handlar om att ta ett lån. Därefter skulle nätverksbyggande hjälpa kvinnor att stötta varandra, så att de får hjälp att marknadsföra sig själva. Det skulle i sin tur hjälpa kvinnor att bli självständiga entreprenörer i ett långsiktigt perspektiv", menar Samson.

"Mikrofinansier betyder alltså inte allt för kvinnorna. Det som också behövs är en politisk vilja att möjliggöra för kvinnorna på alla områden och inte minst på utbildningsväsendets, vilket jag lyft fram i detta föredrag."

Fakta: Mikrofinans

Mikrofinans är samlingsbegreppet för små lån, ofta på mindre än 700 kronor, som framför allt ges till obemedlade personer. På slutet av 1800-talet fick runt två miljoner tyska bönder vad som idag skulle kallas mikrolån, men den moderna mikrofinansier uppstod först på 1970-talet. Eftersom det inte finns någon myndighet som styr mikrofinansbranschen så är det omöjligt att säga hur mycket pengar den omfattar. Samarbetsorganet Microfinance Information eXchange uppger dock att 542 organisationer förra året lånade ut 135 miljoner kronor (Wikipedia).

I Aid Africa

Hjälpporganisationen som hjälper Dig att hjälpa andra

I Aid Africa startades efter att ordförande Benjamin Grossmann gjort sin praktik i Tanzania under sjuksköterskeutbildningen hösten 2005. Där blev han vän med ögonläkaren Elimeleki Katani, som frågade om möjligheten att få hjälp med det stora problemet med brist på glasögon för den fattiga befolkningen. Väl hemma i Sverige ville Benjamin göra något åt situationen i Tanzania, vilket resulterade i att I Aid Africa bildades och 2006 började organisationen sitt arbete.

För närvarande arbetar I Aid Africa med två olika projekt i Tanzania. Det ena är ett glasögonprojekt, *Africa in Sight*, i *Shinyanga och Mwanza* och det andra ett vänskapsprojekt, en fadderverksamhet, med ett barnhem i *Machame/Boma*.

I Aid Africa är en liten, politiskt och religiöst obunden ideell biståndsorganisation med syfte att hjälpa utsatta människor till en bättre livssituation. Visionen är att förändra människors framtidsutsikter genom att hjälpa människor att hjälpa sig själv.

Grundtanken är att de projekt I Aid Africa bedriver ska grunda sig på en förfrågan och ett behov och inte att vi som förening ska bestämma vad som ska prioriteras.

Africa in Sight

Ett kärnbudskap är att vi hjälper dig att hjälpa andra, vilket betyder att det är biståndstagaren som står i fokus och att I Aid Africa bara är en mellanhand som förmedlar biståndet från de människor som stödjer oss.

Ett av många problem som dagligen drabbar och påverkar människor är olika sorters synfel. Detta påverkar både det sociala livet och den ekonomiska

situationen då det begränsar människans möjligheter till ett aktivt och självständigt liv. I många fall går dock nedsatt syn att få hjälp med om hjälpmedel finns att tillgå. Det stora problemet är att alla inte har möjlighet att betala för ett par glasö-

gon. Därför vill I Aid Africa hjälpa dessa människor genom att erbjuda kostnadsfria glasögon till dem som inte själva kan stå för den kostnaden.

I Tanzania samarbetar vi med African Inland Church Tanzania (AICT) som bedriver fältverksamhet och arbetar med att försöka åstadkomma hälsovård av god kvalitet. AICT säljer glasögon, men de som inte har möjligt att betala kan I Aid Africa då ge kostnadsfria glasögon.

I maj 2008 anlände 10 000 glasögon till Kolandoto hospital i Shinyanga och nu pågår utdelningen av dessa. Vi har redan börjat planera och samla in pengar för en fortsättning av projektet, som vi valt att kalla *Africa in Sight 2*.

KCJF

Sommaren 2008 startades ett vänskapsprojekt med ett barnhem i Moshi. Kilimanjaro Children Joy Foundation (KCJF) består av två barnhem och för närvarande bor där 120 föräldralösa barn. Målet för KCJF är att omhänderta, stödja och ge utbildning till utsatta barn som i avsaknad av förälder eller annan person är i behov av hjälp.

Under våren 2008 ställdes KCJF inför en svår situation då hyran riskerade att inte kunna betalas. En insamling startades och pengar samlades in så att hyran kunde betalas för tre år framöver. Under dessa år ska vi tillsammans försöka hitta lösningar på bostadsproblemen. Byggnaderna är slitna och trånga, för närvarande sover tre barn i varje säng och det kommer hela tiden fler barn som behöver

Africa in sight.

en säng att sova i och tak över huvudet.

Mama Lema är föreståndarinnan för barnhemmen och hennes önskan är att de ska vara självförsörjande. De har några grisar, kor och getter samt arrenderar en bit mark av staten där de odlar grödor och bananer. Men varor som ris och majs behövs ständigt och är inte gratis. Mamma Lema kämpar för att kunna behålla barnen genom att sälja mjölk och bananer och söka sponsorer. Hon tänker mycket

Kilimanjaro Children Joy Foundation.

långsiktigt, vill trygga barnens framtid och anser att det är mycket viktigt att barnen får utbildning.

När man är en vän betalar man antingen 200 kronor i månaden, som går till basala behov såsom mat, kläder och sjukvård,

eller 300 kronor där en tredjedel går till de basala behoven och resten till skolvärdighet. Att gå i skolan ett år kostar ungefär 2 000 kronor, genom att bli en vän och ge 300 kronor i månaden under ett år bidrar du till att ett barn får möjlighet att gå i skolan.

Som vän betalar man inte till ett specifikt barn, utan föreståndarinnan Mama Lema avgör var behoven är som störst. Tanken är att de vänner som vill ska kunna ha personlig kontakt med något barn på barnhemmet för att få ett kulturellt utbyte och komma nära biståndstagarna.

Målen för I Aid Africa är att vara en drivande organisation med stort engagemang och att vi ska slutföra de projekt som påbörjats eftersom vi eftersträvar långsiktiga lösningar.

I dagsläget består I Aid Africa av 11 stycken aktiva medlemmar i åldrarna 20-30 år. Vi arbetar helt ideellt, vilket innebär att vi arbetar med detta på fritiden och inte tar ut någon lön, vilket leder till att en stor andel (minst 92 %) går till våra projekt.

Vi garanterar att de donerande medel som kommer in till I Aid Africa når fram till dem som behöver dem genom att kontrollera och utvärdera våra projekt. Vi får lägesrapporter från projektansvarig per-

sonal och har regelbunden kommunikation mellan huvudkontoret i Stockholm och personal i Tanzania. För närvarande har vi drygt 70 stycken medlemmar, 13 stycken samarbetspartners och sju vänner. Det är tack vare detta, och de gåvor vi får, som vi kan bedriva vårt arbete och genomföra våra projekt. Tillsammans kan vi förändra utsikten för några av de fattigaste människorna i Tanzania.

Är du intresserad av att läsa mer om oss? Titta på vår hemsida <www.iaidafrika.org>.

Vill du bli medlem kostar ett medlemskap 365 kronor/år och 100 kronor/år för pensionärer och studerande. Betalningen sker antingen till plusgiro 452410-4, bankgiro 5903-2490 eller med kort via vår hemsida.

Vill Du bli aktiv i I Aid Africa? Tveka inte att höra av Dig till oss via vår mail <info@iaidafrika.org>.

Låt oss hjälpa dig att hjälpa andra.

Klara Ekvall
medlemsansvarig och suppleant i
styrelsen I Aid Africa
Foto: **I aid**

Ama kwere kwere – rädslan för främlingar

I maj flydde tusentals människor från sina hem i Sydafrika. Anledningen: de var inte födda i Sydafrika. Främlingsfientligheten har grott under en tid i Sydafrika. "Ama kwere kwere" blev ett skällsord, ett ord som kommer av hur utländska språkens ljud uppfattas.

Den tanzaniska filmaren Bakari Ally Mohammed har filmat olika människors reflektioner i dagens Sydafrika. Där möter vi de tanzaniska ungdomarna som bor på en soptipp. De var på väg till Europa i jakt på lyckan, men hamnade istället i Sydafrika. Drömmarna finns kvar hos dem, men livet är många gånger hårdare än i Tanzania. Hur ska de komma till Europa? På bilverkstaden är man nöjd med utlänningarna, de jobbar alltid hårt och länge. Men när de får lite tillgångar utsätts de för rån. Man får börja om. En granne till de tanzaniska ungdomarna skäms hur immigranterna i Sydafrika behandlas. En kvinna ser hur de utländska köpmännen har affärer, när andra får stänga. Hon vet nog alla oegentligheter

som händer. Organisationer för mänskliga rättigheter vill få bort rasismen ur Sydafrika.

Orden, reflektionerna blir en bild av Sydafrika idag. Om drömmar om ett annat liv. Om hur människor som kanske skulle kunna mötas och skapa utvecklingen, men som kämpar i en hård värld. Vi kan tänka på om det är värt för tanzanier att satsa på att ta sig ur landet? Vad har hänt med det Sydafrika som skulle lyfta Afrika ur skuggan? Ett land som skulle leda Afrika till utveckling. Lämna de nu ansvaret eller är endast främlingsfientligheten begränsad och våldet något som kriminella gäng använder.

Bakari har lyckats fånga en verklighet i Sydafrika, men som i många delar också

Bi Mariam talar om sin syn på immigranterna i Sydafrika.

Foto: Bakari Ally Mohammed

kan föras över på Sverige och andra länder. Hur sprids fördomar och hur ser vi på människor som är okända för oss?

Bakari Ally Mohammed gjorde filmen under sina studier på Röda Korsets folkhögskola.

Fredrik Gladh

Languages in East Africa

Det arabiska inflytande märks på många sätt i Östafrika, inte minst språkligt. Swahili innehåller till exempel en mängd ord och grammatikaliska förhållanden med ursprung i arabiskan. Artikeln är en förkortad och bearbetad version av en artikel i *Encyclopedia of Arabic Linguistics* av Abdulaziz Y. Lodhi, professor vid institutionen för lingvistik och filologi vid Uppsala universitet. Lodhis artikel var utgångspunkt för seminariet Språkutvecklingen i Östafrika på Tanzaniadagen den 29 november.

Arabic in East Africa has a minimal formal and academic recognition in spite of its historical predominance on the East African littoral and the rim of the Indian Ocean in general. Arabic has had an enormous impact on the languages spoken by Muslim communities of the Indian Ocean lands, and particularly on Swahili, the most widely used literary indigenous language in Black Africa.

In East Africa, Arabic has never been more important than it is today when Arabic items in Swahili are increasing and automatically being loaned into most other languages of the region. Arabic items in Swahili are not properly documented or satisfactorily analyzed in spite of several existing studies in this field.

Up to the conclusion of the 'scramble for East Africa' with the signing of the Heligoland Treaty in 1890 whereby the Sultanese of Zanzibar became a British protectorate, Arabic had been the sole language of administration commerce, diplomacy, education, and liturgy in Muslim East Africa. Swahili gradually replaced Arabic in many fields during the 30 years of German occupation of Tanganyika, but after the First World War and the British takeover of Tanganyika, English was formally encouraged and spread there at the expense of both Arabic and Swahili.

During the colonial educational expansion up to middle of the 1920's in Zanzibar, the educational status of Arabic was drastically reduced. In 1910, some government schools in rural areas closed down because of lack of pupils. Most parents boycotted the schools where English was the medium of instruction from the first year of the primary school, but where Arabic was a compulsory subject. Swahili was offered later, in Roman script, after the standardization of 1924. However, there was no demand from parents to use Swahili as a medium of instruction in the schools of Zanzibar—they wanted Arabic, "the language of their Prophet". According to a Zanzibar Government Report 47.5 percent of Zanzibaris were

literate in Swahili in the Arabic script. However, the colonial government continued publishing its Swahili documents in the Roma scripts in spite of the fact that only 2 percent of the Zanzibaris were literate in it.

After the revolution, Arabic gradually disappeared from the school syllabus in Zanzibar during the eight-year-long anti-intellectual reign of Sheikh Abeid Aman Karume, the first president of the People's Republic of Zanzibar. The Muslim Academy was closed down and its function partly incorporated with the Nkrumah Teachers College at Beit-el-Ras a few kilometers north of Zanzibar Town. Following the assassination of Sheikh Karume in 1972, during the reign of his successor Alhajj Aboud Jumbe, a revival of Arabic was realized. Since 1980, it has again been a compulsory subject from Class 3 at the primary level, though a number of secondary schools do not offer it for lack of teachers and teaching materials.

In Mainland Tanzania with a population that is approximately 50 percent Muslim, Arabic has its social status among the Muslims and is taught in the Qur'an schools as also in Kenya, but the teaching is mostly limited to 'reading' the Qur'an. A large proportion of the population of East Africa (i.e. Kenya, Uganda, Tanzania, Comoros, Mozambique, Malawi, Rwanda, and Burundi) is Muslim with Arabic as the spiritual language. Arabic is also the 'Latin' of Swahili, the main language in this vast region. Although about 42 percent of the Swahili vocabulary is of Arabic origin, Arabic is not offered at any level in the secular educational system of Mainland Tanzania (or in Kenya and Uganda), a system mainly in the hands of numerous Christian missions. It is included in neither the programs of the Institute of Kiswahili Research (IKR), nor the Department of Kiswahili and African Languages at the University of Dar es Salaam. Only an extramural course is occasionally offered at the Institute of Adult Education in Dar es

Salaam, but at the university, no graduate course in Arabic is offered.

During the 1960's, for a couple of terms only, a short introductory extramural course in Arabic was offered to Swahili language students. These courses were removed from the university program after the socialist/nationalist Arusha Declaration in 1967, in an effort to 'decolonize' Tanzania, in spite of increasing contacts with the socialist Arabic-speaking countries.

At the IKR, no specialist is working with Swahili manuscripts in the Arabic script or Arabic 'language' manuscripts. In the archives of the IKR there are more than a thousand such manuscripts listed in the catalogue of Allen (1970). However, Arabic loans are both important and popular. Some of the many hundreds of recent terms approved by the National Swahili Council (Baraza la Kiswahili la Taifa/BAKITA) are: *mhifadhina* 'reactionary', *msamiati* 'vocabulary', *wakala* 'bill of lading', *mwakilishi* 'elected representative', *thaura* 'political revolution', and *harakati ya tabaka* 'class struggle'.

The language typology in Tanzania Mainland shows that Arabic appears in bilingual, trilingual, quadrilingual and plurilingual situations, but not in monolingual ones. Until about three decades ago Arabic appeared in some multilingual shop notices (together with English, Gujarati, and Swahili). Arabic has completely disappeared from auctions and the marketplace, and Arabisms such as *arbata-ashara* 'fourteen', *khamso-ishi-*

rin 'twenty five' and *sitaa-alf* 'six thousand' have been replaced by original Swahili or Swahilized terms *kumi na nne*, *ishirini na tano*, and *elfu sita*. In the mid 1960's, Arabic terms such as these were frequently used at auctions, just as Hindi/Urdu terms as *do chai* 'two teas' and *tiin kafi* 'three coffees' were used in many restaurants.

Arabic lexical loans

The efforts to encourage Swahilization in Tanzania and Kenya and limit borrowing from English, except for stabilized Anglicizations like *kesi* 'case', *kuripoti* 'to report', have increased drastically the number and frequency of both direct and indirect Arabic loans in East Africa, and in some cases even in some cases even established English loans have been replaced with Arabic, Arabic-Bantu, or purely Bantu elements in the fields of administration, law, mechanics, and even Christian theology e.g. *taarifa* 'report', *mahakama* 'court', *hakimu* 'judge', *nguvu farasi* 'horse power', and *waraka* 'epistle' instead of *ripoti*, *korti*, *jaji*, *hostipawa*, and *epistola* respectively. In the various sciences, the specialized terminologies have been greatly expanded with the help of Arabic loans such as *kusharabu* 'to absorb', *kisharabio* 'absorbent', *usharabu* 'absorption', *ukabila* 'tribalism', *utaifa* 'nationalism', *kutaifisha* 'to nationalize', *kuthibitisha* 'to probate', *majaribio* 'probation, experiments' *msamaha* 'amnesty' and *hisabati* 'mathematics'

Numerous new compounds with Arabic elements and affixation with Arabic roots or reductions have given rise to specialized terminologies similar to the Greco-Latin compounds in the European languages (a) *mwana-sheria* 'lawyer', *kibadili-mwendo* 'cam', *nusu-kipenyo* 'radius'; (b) *dakuvu* 'fungicide', *dabuibui* 'arachnicide', *dadudu* 'insecticide', *danyungu* 'nematicide', *dakono* 'molluscicide', *dagugu* 'herbicide' (the prefix *da-* here is derived from the Arabic loan *dawâ* 'drug, medicine, chemical'); and (c) *elimunafsi* 'psychology', *elimuviumbre* 'zoology', *elimujamii* 'sociology', *elimubantu* 'Bantuistics', *elimumadini* 'mineralogy', and *elimumimea* 'botany' (from Arabic *ilm* 'science').

A large number of Swahili nouns are derived from Arabic roots. A very common way of producing Swahili lexis is to borrow the various forms already existing in Arabic and Swahilize them with an anaptyctic or epenthetic vowel e.g. *hisabul-hesabu* 'counting, accounts' from which *mathisabu* 'figures', and *hisabati* 'mathematics' are derived; *haraka* 'to hurry', *harakati*

'struggle'; *safiri* 'to travel', *msafiri* 'traveler', *safari* 'a journey', *msafara* 'caravan', *fikiri* 'to think', *fikira/fikra* 'thought', *fikara* 'worries', *tafikira* 'reflections'.

Arabic broken plurals are also found as loans in Swahili though few in number, as synonyms of Swahilized plurals e.g. for the Swahilized singulars, *binti* 'daughter', *sahaba* 'companion', *sahibu* 'friend', *walad* 'child, boy', Swahilized plurals *mabinti*, *masahibu*, *mawaladi* are used along with Arabic broken plural loans *banati*, *as-haba* 'companion of the Prophet Muhammad', *as-habu*, *awladi* 'descendants'.

A small number of Arabic plurals appear as singular nouns in Swahili and are pluralized as Bantu roots or stems, e.g. *muhajirina/mhajirina* 'refugee', *mshirikina* 'one believing in superstition, magic, etc.', and *mhifadhina* 'conservative'. Alternatively, some singular Arabic nouns are treated as plural and singular forms are derived from them, e.g. Arabic *mismâr* 'nail, pin' to Swahili *misumari* (pl.) and *msumari* (sg.).

Swahili adjectives of Arabic origin outnumber those of Bantu origin. Many of them are borrowed in the adjectival form, whereas others are constructed or derived. Loans such as *dhaifu* 'weak', *ghali* 'expensive', *huru* 'free', *laini* 'soft', *maskini* 'poor', *nadhifu* 'pure', *safi* 'clean', and about 50 more items belong to the first category. These are not inflected as is the case with the Bantu adjectives. Constructed or derived adjectives such as *aminifu* 'reliable', honest' from *kua-mini* 'to believe in, to trust' and *badhirifu* 'extravagant, prodigal', from *kubadhiri* 'to squander, to waste' belong to second, lesser category. Others are constructed from nouns, e.g. *fakiri* 'a pauper' to *fukara* 'poor'. However numerous other adjectival concepts are expressed by phrases constructed with Arabic roots, e.g. *mtu wa haki* 'a just man', *maneno ya kutibu* 'soothing words', *mlango wa saba* 'the seventh door', *nyumba za zamani* 'old buildings', *gari iliyoharibika* 'a broken-down car', *mwenye mali* 'a wealthy person', *mti mwenye maradhi* 'a sick tree', *watu tajiri* 'rich people' and *mtawala dhalimu* 'oppressive ruler'. A large number of these loans (together with other Oriental and European loans) have been borrowed from Swahili into many other languages of East Africa as indirect loans.

Arabic structural loans

Arabic grammatical or structural loans include Arabic or Bantu-Arabic adverbs, conjunctions, and prepositions and exten-

sion of Arabic loan verbs and their extensions in Swahili.

In all three cases of structures with adverbs, conjunctions, and prepositions, there is a marked tendency to first use Bantu constructions, followed by Arabic-Bantu phrases to be finally reduced to Arabic independent function words. This advanced use of Arabic loans simplifies Bantu syntax by reducing subordinate clauses to infinitive phrases.

Arabic loans appear in word classes in Swahili. In many cases they appear as synonyms to Bantu lexical items; in some cases Bantu-Arabic phrases appear as function words; and in some cases the loans have replaced Bantu items. Moreover, items from all these word classes are spreading further as indirect Arabic loans from Swahili to almost all languages of East Africa.

There is an abundance of Arabic grammatical or structural loans in Swahili, which the other languages of East Africa borrow freely from Swahili. Yet, syntactic Arabic intrusion in Swahili is not a widespread phenomenon since it is limited to only a few structures in the languages of the region, where no Arabic-based pidgin or creole variants have developed. Swahili borrowed three new vowel sequences (*ai*, *au*, *ei*) and several consonants (*th*, *dh*, *kh*, *gh*) and consonantal combinations (*st*, *sht*) from Arabic.

Arabic continues to make important contributions to the development of the modern Swahili lexicon, and indirectly the lexicon, and indirectly the lexicon of other East African languages.

Arabic is unique in this respect since the other major contributor languages in East Africa which came from Indian Ocean (Persian, Cutchi/Sindhi, Gujarati, English, and Portuguese) have contributed mostly nominals. There are only a few Standard Swahili verbs of English, Persian and Indian origin. Swahili has borrowed very few adverbs, adjectives, conjunctions, or prepositions from languages other than Arabic, and this phenomenon has not yet been thoroughly studied.

However, it is English which is the largest language contributor to East African today, but its contribution is limited to nominals belonging primarily to the fields of modern technology and science.

Red/EJ

Foto: Abdulaziz Lodhi

Fotograf: Erik Janson

Med hjärta för barnen

Föreningen Yatima Heart to Heart har ett namn som talar för sig själv. Yatima betyder föräldralös på swahili och Heart to Heart betyder hjärta till hjärta, att bry sig om och att ge från hjärtat. På swahili har föreningen samma namn – Yatima Moyo kwa moyo.

Föreningen har funnits sedan 2004 och startades av Ewout och Ingalill van Alphen efter deras semesterresa till Tanzania. De träffade många föräldralösa barn och blev tillfrågade om de kunde hjälpa till att starta ett daghem i byn Matanana.

Efter förberedelser hemma i Sverige åkte Ewout tillbaka på hösten, tilldelades byns kommunhus och kunde öppna det första daghemmet!

Visionen är att bedriva daghemsverksamhet för barn mellan 2 och 6 år, ge dem möjlighet till enkel skolundervisning, ett ordentligt mål mat per dag och att hjälpa till med läkarbesök.

Året därpå öppnade det andra daghemmet i området, och senare det tredje. Nu står det fjärde på tur och ungefär 130 barn kommer dagligen till de olika daghemmen varje dag. Alla ligger i närheten av varandra i ett område i Iringadistriktet som är mycket hårt drabbat av HIV och AIDS. På kort tid har nästan hälften av byns invånare dött. Många barn har förlorat båda föräldrarna och bor nu hos någon släkting. Att barnen får gå i skolan, får tillsyn och ett mål mat underlättar situationen något. Bredare insatser behövs naturligtvis också, men att hjälpa barnen är det som ligger vårt hjärta närmast och något vi kan göra nu.

Vi var två volontärer som reste samtidigt från Sverige. Jag åkte till Tanzania och daghemmet i Matanana sommaren 2008 och visste då att det fanns en svensk kille på plats sedan två veckor tillbaka. Jag har nu varit hemma i Sverige ett bra tag men har fortfarande inte insett vad jag har varit med om. Det är omöjligt att greppa och smälta alla upplevelser, både roliga och sorgliga. Jag tänker på de underbara barnen varje dag och hoppas att jag kan åka tillbaka snart.

Det finns så mycket elände i världen och ibland kan mycket kännas hopplöst. Att se hur Heart to Heart lyckats i sitt arbete för barnen ger en stark och ljus tro på framtiden.

Foto: Yatima Heart to Heart

Cecilia Hultin

Cecilia Hultin

Foto: Lars Asker

Tidningskrönikan: Mer Muafaka och EPA

Denna gång handlar återigen tidningskrönikan om "Muafaka", diskussionerna om ett samförståndsavtal på Zanzibar mellan CCM och oppositionspartierna. En annan fråga som tas upp är upplösningen av EPA-affären, där ett antal affärsmän nu ställs inför rätta för att ha behållit pengar som skulle satts in på ett konto för externa skulder. Kontot finns på Bank of Tanzania och används vid utlandsaffärer. Många andra korruptionsaffärer har också tagits upp i pressen.

Göran Berleen

Oktober 2008 (fortsättning)

16/10 Presidentens bilkorstege stenad. President Jakaya Kikwetes besök i Mbeyaregionen stördes av våld när folk bombarderade hans bilkorstege med stenar och skadade sex bilar. Händelsen inträffade efter mörkrets inbrott i byn Kanga i Chunyadistriktet. Orsaken angavs vara att presidenten inte stannat för att lyssna på bybornas klagomål. I fortsättningen skulle folket inte färdas efter mörkrets inbrott. Stenkastarna kommer att ställas inför rätta. (*Nipashe*)

Fyllnadsval i Tarime kostade mycket. Valet 12/10 som vanns av Chademapartiet krävde en truppinsats på 4 000 soldater för att hålla ordningen. CCM satsade närmare 5 miljoner kr och Chadema 350 000 kr. Båda partierna anser att kostnaden var för hög. (*Rai, Majira, Nipashe, Mwanainchi*)

Lärarna ska arbeta långsamt. Sedan regeringen genom domstolsutslag stoppat en lärarstrejk, kommer lärarna i stället att arbeta långsamt. I några skolor har lärarna uteblivit och eleverna skickats hem. (*Kulikoni och sex andra*)

Uppsaidga från Guardian protesterar. Protesterna gäller sättet de sagts upp på. De uppger att de fått enbart en dags varsel, men tidningens VD anser att de övertaliga (134) sagts upp i enlighet med gällande arbetsmarknadslagstiftning och i samråd med facket. Koncernen ger bl.a. ut tidningen Mwanainchi. (*Mwanainchi*)

Personer med albinopigment begär skydd hos presidenten. (*KuliKoni och fyra andra*)

Textilarbetare strejkar i de särskilda zoner som finns för tillverkning på ex-

Kikwete träffar Hu Jintao då denne besöker Dar den 15 februari i år.

port. (*Habari Leo, Mwanainchi*)

Anställda inom hälso- och sjukvården strejkar också. (*Mtanzania*)

Pensionärer som arbetat för EAU (Östafrikanska unionen) protesterar mot för låga pensioner utanför finansministeriet och mot den närvarande vice-ministern. (*Tanzania Daima*)

17/10 President Kikwete beklagade i ett uttalande inför BBC att han inte kunnat stanna vid incidenten i en by i Mbeya regionen, eftersom han passerade byn efter mörkrets inbrott (efter sju på kvällen). Hittills har polisen avstått från att arrestera någon för stenkastningen. Generalsekreteraren för oppositionspartiet CUF, Seif Sharif Hamad, ansåg att händelsen är ett uttryck för en ledarskapskris och att den kräver en politisk lösning, inte arresteringar. (*Majira, Mwanainchi, Nipashe*)

Chefsdomaren fördömer korruption inom politiken. Chefsdomaren Augustine Ramadhani framförde kritiken vid ett seminarium och varnade för att en politisk ledare, som valts genom korruption aldrig kan bekämpa den korruption som finns. Domare Joseph Warioba fördömde de politiker och partier som är beroende av privata sponsorer och beskrev detta som "nykolonialism". Privata sponsorer ställer alltid villkor på att få fördelar av den politiker som valts. Han krävde därför större öppenhet för varifrån sådana donationer kommer för att komma bort från detta gungfly. Han framhöll också att medlemsavgifter och statliga subventioner borde prioriteras. (*Majira och fem andra*)

CUF vill ta upp försoningssamtalen (Muafaka). CUF framhåller att man är beredda att möta CCM så snart som möjligt för att fortsätta med nästa steg i Muafakaprocessen och menar att det är CCM som vägrar skriva under överenskommelsen. En tvåpartikommitté med generalsekreterarna har slutfört sin uppgift och vad som nu återstår är att ordförande i CUF och CCM träffas och skriver på den överenskommelse som uppnåtts, så att den kan genomföras. Det sista steget kommer att involvera även president Amani Karume på Zanzibar. CUFs

ställningstagande kom efter ett brev från CCMs generalsekreterare Makamba, där CUFs generalsekreterare Hamad bjuds att "träffas och diskutera" Muafaka. (*Majira och fem andra*)

Universitetet i Dar förråder landet.

Den historiska bilden av universitet som ett drivhus för befrielse och patriotism försvagas nu. Enligt en rapport från Boston University i USA kommer UDSM att vara bland de institutioner som deltar i ett forum vars syfte är att prisa Africom (ett initiativ från 2007 av före presidenten i USA George W. Bush och hans försvarsminister Robert Gates, som bygger på partnership inom försvarsområdet mellan USA och intresserade afrikanska länder) och den politik som den amerikanska administrationen tar initiativ till i Afrika. Koordinator är Dr Robert Mhamba från institutet för utvecklingsstudier vid UDSM, vilket en gång i tiden brukade teoretiskt "beväpnat" studenterna vid UDSM för att bekämpa imperialism och nykolonialism. I artikeln konstateras att president Bush börjar bli så impopulär i USA att t.o.m. presidentkandidaten John McCain tar avstånd från honom. Samtidigt söker Dr Mhamba stöd för en videokonferens, där chefen för Africom, general William "Kip" Ward blir huvudtalare. (*An-Nuur*)

18/10 Korruptionen en nationell kris.

Seminarium antar uttalande där korruptionen förklaras vara en nationell kris. Dr Hans Kitine deklarerade att halva regeringen består av korrupta ledare. Dr Kitine, som haft olika befattningar, t.ex. underrättelsechef, landshövding (Regional Commissioner), minister och parlamentsledamot, föreslog att Byrån för förebyggande och bekämpande av korruption (PCCB) skulle bli ansvarigt inför parlamentet i stället för som nu inför presidenten. När deltagande CCM-ledare på seminariet började invända mot hans konstateranden varnade han dem; "Se upp, ni kommer att få skörda precis som ni gjort vid fyllnadsvalet i Tarime". En annan deltagare från UDSM, Dr Benson Bana, avslöjade att en undersökning funnit att en kandidat till en parlamentsplats behöver spendera närmare 600 000 kr. Resultatet blir att affärspampar går in i valen eller sponsrar dem som gör det. Han vittnade om att pampar bidragit med närmare 900 000

U S Commander for Africom William Ward inbjuden till UDSM.

kr till partiet i Mwanza och på Zanzibar och undrade vad de förväntar sig i utbyte. Tidigare vid seminariet, vid öppningstalet, hävdade Sophia Simba, Minister of State vid President's Office att korruptionen inte är ett så stort problem som det påstås. (Nipashe, HabarLeo, Tanzania Daima, Mtanzania)

Polisen i Mbeya arresterar minst 60. Två dagar efter incidenten med stenkastning mot presidentens följe i en by utanför Mbeya har säkerhetspolis och detektiver sänts till byn och arresterat minst 60 bybor. Den regionale polischefen medger att bybor arresterats, men vägrar att uppge antalet. Samtidigt fördömer andra bybor handlingen och framhåller att den genomförts av "politiska fanatiker" med extrema motiv. Byborna framhöll att ett besök av presidenten inte borde politiseras som för andra ledare. (Nipashe, Majira, Mwanainchi)

Tazara förlorar miljontals kr. Järnvägen har förlorat nära 60 miljoner kr på grund av ledningens inkompetens. Detta uttalande gjordes av ordföranden i den stående kommittén för infrastruktur, Mohammed Misanga. Han berättade för pressen den 17/10 att förlusten uppkom under den dåvarande chefen, Clement Mwiya. Denne fick sparken i augusti. Bortsett från dålig ledning var det dålig stämning mellan chefen och personalen, vilket nu medfört att regeringarna i Tanzania och Zambia bestämt sig för att noggrant undersöka ledningen. Man överväger nu att privatisera järnvägen, som värderas till ca 1,35 miljarder kr. (Majira, Tanzania Daima)

Biståndsgivarna bestörta över EPA. Till den 1/11 ska de 780 miljoner kr som tagits ut från EPA (externa skuldkontot hos BoT) på ett tveklaktigt sätt återlämnas. Biståndsgivarna är inte nöjda med hur regeringen hittills hanterat brottslingarna. Givarna vill också veta vad som hänt med de personer som namngivits av chefssekreteraren Philemon Luhanjo. (KuliKoni)

Lärare och studenter strejkar vid

Tecknad politisk satir: Den gamle t.v. drar en gåta. "Var är det gratis att komma in men kostar att komma ut?" Parlamentet, sjukhuset och börser är förslag men svaret är: Polisstationen. CCM får sig också en känga för att folk ur CUF dödades vid demonstrationer 2001.

sid 12 - Habari 1/2009

universitetet i Dodoma. (Nipashe och fem andra)

Arbetarna vid Simba Steel strejkar på grund för låg lön. (Mwanainchi)

19/10 Albinouppvakning: Presidenten kortar ner sitt besök i Mbeya och tar emot uppvaktning från personer med albinopigment i Dar i stället. Han kommenterade också incidenten med stenkastning i Mbeya med att de som gjort detta är alkoholmissbrukare och huliganer och att det inte är 60 utan 5 personer som arresterats. (Mtanzania, Habari Leo, Nipashe, Mwanainchi)

Parlamentarikers ersättning ifrågasatt. Några universitetslärare har ifrågasatt de höga ersättningar som de anser utgår till parlamentarikerna och menar att detta leder till korruption under valen. Dr Benson Bana från UDSM föreslog vid ett seminarium att de kraftiga bonusar och avgångsvederlag som betalas ut borde betalas ut efter valen i stället för som nu före. Han klagade på att pengarna nu betalas ut direkt efter parlamentets upplösning, vilket resulterar i att dessa investeras i kampanjer. Han understöddes av professor Haroub Othman, som tillade att medan en professor, som arbetar 30 år får 65 000 kr, får en parlamentsledamot 147 000 kr redan efter fem år. Han tog också upp det statliga partibidraget, där CCM under perioden 1997 – 2007 erhöll 270 miljoner kr. (Nipashe)

Polisofficer i maskopi med smugglare. En högre polistjänsteman i Rombodistriktet anklagas för att ha tagit mutor från affärsmän som har smugglat majs till Kenya. Polisen uppges ha fått ca 300 kr per lastbil medan affärsmännen tjänat 6 000 kr per dag genom att göra 5 resor per dag. (Mwanainchi)

Chademapartiet kritiserar presidenten. Ordföranden i partiet, Freeman Mbowe, framhöll att stenkastningen i Mbeya är ett tecken på det dåliga läget i landet och han pekade på korruption, lärarkris, pensionärerna, anställda i östafrikanska unionen, bristen på läkare samt EPA och Richmondsandalerna. Vidare tog han upp att ett fåtal rika har råd att skicka sina barn utomlands för studier,

medan det stora antalet fattiga får hålla till godo med skolor som saknar lärare och utrustning. (Mtanzania och fyra andra)

En ny lag ska underlätta samgående mellan olika partier. Detta kommer att möjliggöra ett tidigare misslyckat försök till samgående/samarbete mellan TLP, CUF, CHADEMA och NCCR-Mageuzi. (Mwanainchi)

CUFs Lipumba angriper presidenten. Även CUFs ordförande professor Ibrahim Lipumba, kritiserar

Chademas Freeman Mbowe kritisk mot presidenten. Kollegan Willibrood Slaa t.v.

presidenten för korruptionen. (Tanzania Daima)

20/10 Presidentens kansli vederlägger uppgifterna om avkortat besök i Mbeya. Resan var planerad och genomförd på 10 dagar säger man. Presidentens talesman tillade att presidenten aldrig lade märke till incidenten, eftersom stenkastningen skedde längre bak i bilkaravannen. (Majira, Habari Leo, Mwanainchi, Nipashe)

21/10 Infrastrukturminister Chenges öde blir klart under veckan. Han anklagas för att vara inblandad i en affär där det engelska radarföretaget BAE Systems betalat ut 70 miljoner kr i kommission och mutor till tanzaniska pampar. Betalningen har skett till Sailesh Vithlani, som varit mellanhand. Chenge har ett bankkonto på Jersey, vilket nu undersöks av myndigheterna där. Undersökningarna görs av den engelska myndigheten för allvarliga bedrägerier (SFO). (Majira)

Ytterligare en albinodödad. En person med albinopigment har mördats i Kahama och fem personer kommer att åtalas för detta. (Habari Leo, Nipashe, Mtanzania)

Anställda vid TAZARA kräver att före chefen åtalas. (Tanzania Daima)

Inflationen är nu uppe i 10 procent beroende på den globala ekonomiska krisen. (Nipashe)

22/10 Utländska företag kämpar om ädelstenar i Mererani. Ett engelskt företag, Gemfields Resources PLC har bjudit 160 miljoner kr för 57 procent av aktierna i ett sydafrikanskt företag, Tanzanite One, som äger Tanzanitegruvor i Mererani. Tanzanite One väntas producera 85 000 kg ädelstenar per år. (KuliKoni)

I Nanyumbu rapporteras 200 elever sitta i samma klassrum. (Tanzania Daima)

23/10 Givare ger miljoner villkorligt i avvaktan på EPA-åtgärder. Biståndsgivare från 14 länder har nu lovat bistånd. Mer bistånd kommer att betalas ut nästa år om erforderliga åtgärder vidtas på grund av EPA-skandalen. Världsbanken kommer att bevilja ett lån på 1,3 miljarder kr i budgetstöd, särskilt för projekt som är inriktade på fattigdomsbekämpning. Lånet har hållits inne i 6 månader i avvaktan på åtgärder på grund av EPA-skandalen. Presidenten har lovat tillkännage åtgärder senast den 30/10. (Majira)

Amerikanske ambassadören i Dar

fördömer de rituella morderna på personer med albinopigment. (*Nipashe*)

Svenska givare fördömer försvunna biståndsmedel för funktionshindrade i Rukwa. (*Nipashe*),

24/10 Utrikesminister Bernard Membe framhåller att Tanzania inte kryper för biståndsgivarna när det gäller EPA-affären. Denna är en inre angelägenhet och undersökningen om denna är till för det tanzaniska folket, inte givarna. (*Majira*)

Finans- och ekonomiminister Mustafa Mkullo framhöll samma dag att man inte har några problem med givarna. De har alla gått med på att ge det budgetbistånd som tidigare utlovats. Ungefär 40 procent av statsbudgeten är beroende av generellt budgetbistånd. (*Habari Leo*)

Polisen har gripit två personer, misstänkta för rån i Manyara. En av de två är ugandier och de anklagas för att ha angripit 11 turister i ett läger i Babatidistriktet. Turisterna har blivit av med värdesaker (kameror och datorer) och konstanter för motsvarande 85 000 kr. De gripna hade de stulna sakerna hos sig.

Universitetet i Dar UDSM ställer in den kritiserade videokonferensen om AFRICOM, finansierat av USAs försvarsbudget. (*An-Nuur*)

Air Tanzania behöver en borgen på 3,5 miljoner kr. (*Majira och fem andra*)

Förmögenhetsskatt på Zanzibar kommer att introduceras i juli 2009. (*Nipashe*)

25/10 CCMs informationsansvarige John Chiligati framhåller att förhandlingarna om Muafaka på Zanzibar inte har nått sitt slut, och att det inte bara är påskrifter som saknas på en överenskommelse. Det finns fortfarande frågor att tröska igenom. (*Tanzania Daima*)

Lärare i Iringa hotar att strejka. (*Mtanzania*)

TanESCO i kris: Elbolaget står inför både en finansiell kris och brist på vattenkraft. (*Mwanainchi, Habari Leo*)

Ett gäng på 8 personer rånar turister i Babati. (*Majira*)

26/10 Fyra företag inblandade i EPA-skandalen namngivna. Dessa företag (Changanikeni Residential Complex, Maragesi Law Chambers, G & T International Ltd och Karnel Meals Holding Ltd) kommer nu att ställas inför rätta den 1/11. (*Tanzania Daima, Majira, Mtanzania*)

27/10 Badstränderna i Dar planeras säljas ut till privata intressenter. (*KuliKoni*)

28/10 EPA-försnillarna går skuldfria? En talesman för Justitieministeriet, Omega Ngole, informerar om att de in-

blandade kan slippa straff om de betalar in de pengar som saknas senast den 31 oktober. (*Nipashe*)

Tazarajärnvägen har skulder på 380 miljoner kr. (*KuliKoni*)

29/10 Några misstänkta i EPA-affären skyddade. Med två dagar kvar till deadline innan legala åtgärder vidtas har det kommit fram att regeringen inte vet vad man ska göra med tre av de misstänkta. Det ryktas att några kommer att offras för att skydda personer som Jeetu Patel och företaget Kagoda. Det hävdas att bevisningen är "svag". Ryktena säger att om de ställs inför rätta kan de göra avslöjanden som drabbar regeringen och partipampar. (*Raia Mwema*)

Tanzania och Burundi signerar militärpakt. (*KuliKoni, Mtanzania, Mwanainchi*)

Den stigande havsnivån hotar Dar. (*Nipashe*)

30/10 Försnillande gäng avslöjat på utbildningsministeriet. Ett gäng försnillare har i flera år orsakat problem på ministeriet. Problemen har lokaliserats till databassektionen, där personliga uppgifter om alla lärare i landet samlas och registreras. Enligt uppgifter från en tidigare minister och en f.d. statssekreterare finns ett maffialiknande gäng på ministeriet, som lagt beslag på tiotusentals kr för egen räkning, bl.a. genom att betala ut avlidnas löner till egna konton. (*Rai*)

Sex döda i tvist om landområde. Konfrontationen var mellan boskapskötare och bönder i Kilosadistriktet. Dessutom sattes 16 hus i brand och 11 personer saknas. Bråket startade sedan en massaj skjutits till döds. Bonden som sköt är nu efterlyst av polisen. År 2000 dog 13 personer i ett liknande bråk i Kilosa. (*Habari Leo, Nipashe*)

31/10 President Kikwete förväntas att uttala sig om EPA-affären idag. En känd affärsman sägs ha betalat in 60 000 kr i sista stund. (*Mwanainchi och fyra andra*)

England donerar mat till skolor. En engelsk frivilligorganisation, Thomas National Wide Transportation, bidrar med mat, vatten och arbete för att förbättra hygien för nästan 40 miljoner kr i 330 skolor i bl.a. Singida. Stödet har betalats ut sedan år 2000 i samarbete med World Food Programme (WFP). (*Mtanzania*)

Hälften av Tanzanias ambassader har egna hemsidor. (*Mwanainchi och andra*)

Utländska investerare får inte köpa mark på landsbygden. (*Tanzania Daima*)

Fredsbevarande trupper på Komorerna har nu återvänt till Tanzania. (*Habari Leo*)

BP kritiserat: Man har kritiserats för att ta ut höga priser trots att oljepriset nu sjunkit, och försvarar detta med att de lager man har inköpts vid högre prisnivåer. (*Habari Leo*)

1/11 Jordbruksminister John Magufuli

kritiserar bankerna. Det finns 33 banker i landet, de flesta utländska, och jordbruksministern vill nu ha en lag som tvingar bankerna att låna ut pengar till bönder och boskapskötare. Trots att denna sektor ger ett mycket stort bidrag till den nationella ekonomin, är det mycket svårt för dessa att få banklån. Den lag som nu kommer att utarbetas kommer att tvinga bankerna att låna ut pengar till jordbrukssektorn. (*Mwanainchi*)

President Kikwete drar åttumskruvarna på dem som inte betalat in de saknade pengarna på EPA-kontot. I ett tal till nationen föregående kväll förklarade presidenten att han nu lämnar över frågan till den offentlige åklagaren, Eliezer Feleshi, för rättsliga åtgärder. Hittills har 408 av det totala beloppet 531 miljoner kr betalats tillbaka och fortfarande kommer det in pengar. (*Mwanainchi och fem andra*)

Polisen har gripit 53 personer efter ett rituellt mord på en person med albinopigment. (*Mwanainchi och tre andra*)

2/11 Riksåklagaren ska lämna över alla handlingar i EPA-affären. Riksåklagaren har ännu inte lämnat över handlingarna till den offentlige åklagaren. Denne uppger att detta ärende inte kan gå före andra viktiga fall. (*Habari Leo och fem andra*)

Utbildningsminister Jumanne Maghembe uppger att oroligheterna vid universiteten orsakas av studenter från rika familjer. Han anklagar sådana studenter för att söka lån på falska grunder, d.v.s. de uppger att föräldrarna är fattiga. Han varnade "Studielänenämnden" att den måste se upp med dessa bedrägerier. Han erinrade om att regeringen gett lån till 60 000 studenter, medan 7 500 fått avslag. Han jämförde med Uganda, där enbart 4 000 lån betalats ut till 30 000 sökande. Kenya med 100 000 studenter har endast betalat ut lån till 10 000. (*Habari Leo, Tanzania Daima*)

Parlamentsledamöter varnar för att kenyaner lägger beslag på tanzanisk mark. (*Habari Leo*)

Traditional healers fördömer morderna på personer med albinopigment. (*Nipashe*)

En MR-apparat (för avancerad röntgen) på Muhimbili har gått sönder. Investeringskostnaden var 15,3 miljoner kr. (*Mwanainchi*)

3/11 De som inte betalat sina EPA-skulder kommer att ställas inför rätta.

Tanzanias soldater i AUs fredsbevarande trupper på Komorerna har nu kommit hem.

Den offentlige åklagaren uppger nu att han går igenom handlingarna i ärendet. Han kommer att göra ett uttalande inom en vecka. Han hade fått handlingarna den 2/11 från riksåklagaren. Chefen för kriminalpolisen, Robert Manumba, säger att han är beredd att arresteras de misstänkta, så fort han får klartecken från åklagaren. *(Habari Leo och sex andra)*

4/11 Mer om EPA-affären. USAs ambassadör Mark Green framhåller att även de personer som lämnar tillbaka pengar måste ställas inför rätta. Han erinrade också om att personer som anklagas för korruption inte får inresevisum till USA. Detta gäller även anhöriga. *(Majira och fem andra)*

CCM-anställda missnöjda med sina löner. Några anställda vid CCMs högkvarter i Dar anser att de är utsatta för lönediskriminering. En säkerhetsvakt uppger att lönen är 350 kr per månad, vilket inte går att leva på. Trots att ledningen uppvaltats hade ingenting hänt i frågan. De får inte heller hjälp med transport, bostad, medicinska kostnader eller ens övertidsersättning. Biträdande generalsekreteraren i CCM säger att man tittar på frågan och kommer att revidera löneskalorna när ledningen godkänt detta. *(Mtanania, Nipashe)*

Personal på Barclay's bank i bedrägerihärva. Nio personer har arresterats av polisen. De misstänks för att ha förskingrat 9 miljoner kr. Hittills har pengarna inte återfunnits. *(Nipashe)*

Utbildningsministern lovar: Utestående löner för lärarna ska betalas ut. *(Majira)*

President Kikwete inviger ny kraftstation idag. *(KuliKoni)*

Demonstrationer del av demokratin. Det påpekade Kikwete för den danska drottningen vid hennes besök i Tanzania. *(Habari Leo)*

Utländskt socker: Lokala producenter säger att marknaden översvämmas av utländskt socker. *(Tanzania Daima)*

5/11 EPA-affären igen. Den offentlige åklagaren har nu ett antal medarbetare som flyttat in i ett hotell vid Mbezi Beach. De kommer att gå igenom handlingarna under två veckor. De sägs också studera om tjänstemän på Bank of Tanzania är inblandade. *(Habari Leo och fyra andra)*

6/11 Tio misstänkta i EPA-affären inför domstol. De anklagade, de flesta av dem betydelsefulla affärsmän, kommer att stanna kvar i häktet (Segereafängelset), eftersom de inte kunnat betala den borgen som krävdes. Rättegångsförhandlingarna tas upp igen den 18/11. *(KuliKoni och sex andra)*

Oroligt i Mbeya igen. Femtio bybor stenade och spöade upp en grupp lokala tjänstemän och lade beslag på kvittensblock och 53 000 kr i kontanter. Tjänstemännen och ledarna gick runt i husen och krävde en donation på 60 kr.

Även incidenter i Kigoma och Bunda rapporteras. *(Mwanainchi, Nipashe)*

CCM vill ha ett större parlament för att ge utrymme för fler kvinnor. I ett nytt system skulle kvinnorna väljas av distriktet i stället för som nu med speciella platser för varje parti. Antalet särskilda platser för kvinnor föreslås utökas från 75 till 130 med totalt 378 platser i parlamentet. Detta kommer att medföra en kraftig ökning av kostnaderna; 890 miljoner kr under en femårig mandatperiod. Detta kräver också en tillbyggnad av parlamentshuset, som byggdes enbart för två år sedan. *(Rai)*

Regeringens kostnader för lokalhyror uppgår till 32 miljoner kr per år. *(Tanzania Daima, Mtanzania)*

7/11 Ytterligare tre misstänkta fängslade i EPA-affären. En av dem är medlem i CCM. Oppositionsledaren i Chadema, Wilbrod Slaa, ansåg att man hittills bara gripit mindre brottslingar och låter de större gå fria. *(Mtanania och sex andra)*

Väldsam strejk vid UDSM. Vid strejken vid universitetet i Dar har studenterna kastat flaskor och stenar. De som strejkar är emot indelningen av studenterna efter föräldrarnas tillgångar när låneansökningar ska behandlas. Strejken har spridit sig till andra eftergymnasiala utbildningar. *(Habari Leo, Mwanainchi)*

Engelskt företag borrar efter olja i havet utanför Tanga. Borrningarna startar första veckan i januari 2009. *(Mwanainchi)*

Oljehandlarna har nu gått med på att sänka priserna. *(Habari Leo)*

8/11 Fyra anställda på Bank of Tanzania inför rätta i EPA-skandalen. *(Nipashe och sex andra)*

Regeringen kommer i fortsättningen att lägga fram lagförslag på Kiswahili. *(Majira, Tanzania Daima, Mtanzania)*

Regeringen på Zanzibar kommer i fortsättningen att ge gratis utbildning till alla. *(Habari Leo)*

9/11 Presidenten får beröm för hanteringen av EPA-affären. En av de misstänkta är Jeetu Patel. CUFs ordförande Ibrahim Lipumba uttrycker sin tillfredsställelse med hanteringen, men han vill att även namnen på de som betalats tillbaka pengar ska publiceras. Enligt uppgift har presidenten gett order om att så ska ske och att även dessa ska ställas inför rätta. *(Mtanania, Majira, Mwanainchi)*

Biträdande utbildningsministern, Gaudencia Kabaka, uppmanar lärarstudenterna att ta arbete på landsbygden. Hon kommenterade också missnöjet på UDSM med att påpeka att läkarutbildningen kostar staten 25 000 kr per student och år, medan studieavgiften för studenten är knappt 6 000 kr. *(Habari Leo, Tanzania Daima)*

10/11 Fler kommer att ställas inför rätta i EPA-affären. Hittills har sju personer anhållits. *(Habari Leo, Nipashe, KuliKoni)*

Nilaborren kommer att utrotas från Lake Victoria inom sju år. *(Nipashe)*

11/11 CCMs exekutiva kommitté (NEC) föreslår nya regler för att få fler kvinnor i parlamentet. Målsättningen är att öka andelen kvinnor till 50 procent. I en ny lag föreslås dessutom att kandidaterna vid valen ska redovisa sina bankkonton för att visa hur mycket som spenderas i kampanjen och varifrån pengarna kommer. Det föreslås också att en gräns sätts för hur mycket en kandidat får satsa på valet.

Studenterna i strejken splittrade. Mer än 3 000 studenter vid UDSM strejkade den 10/11. Generalsekreteraren för studentorganisationen (TAHLISO) framhåller emellertid att strejken är onödigt, eftersom regeringen försöker hitta en lösning på studenternas krav. *(Tanzania Daima och fem andra)*

Ytterligare tre häktade i EPA-affären. *(Tanzania Daima och sex andra)*

Mark Green var en av de kritiska mot regeringens hantering av EPA-skandalen. Här i action som amerikansk ambassadör. Numera jobbar han för NGO:n Malaria No More.

Nyheter från ambassadören

På julaftons morgon hissades EU-flaggan för första gången på det svenska residenset i Dar es Salaam. Det fanns en väldigt vardaglig bakgrund till detta. Vi har velat ha den där ett bra tag, men det behövdes helt enkelt ytterligare en flaggstång.

Denna flaggstång har tagit långa och krokiga vägar för att komma till Dar es Salaam. På julafton var allt på plats.

Den nya flaggstången är också symbolisk. Från 1 januari i år så är Sverige lokal ordförande för EU-gruppen i Tanzania. Det svenska ordförandeskapet i hela EU börjar inte förrän om ett halvår. Men det nuvarande tjeckiska ordförandeskapet har ingen ambassad i Dar – därav vår ”tjuvstart” redan nu.

EU har 27 medlemsländer varav 11 finns på plats i Tanzania. De flesta av oss är stora biståndsgivare och gör mycket av vårt jobb i större grupper där också länder som Norge, Schweiz, Canada, USA och Japan spelar viktiga roller.

Men EU handlar om mer än bistånd. EU är en politisk union och driver politiska frågor i en politisk dialog med våra samarbetsländer. Det kan handla om den katastrofala situationen i Zimbabwe, om de upprörande morderna på människor med albinism i Tanzania och om stängningen av veckotidningen MwanaHalisi under tre månader – ett dystert bakslag för mediafriheten i Tanzania. Allt detta är frågor som EU har engagerat sig i och exempel på en typ av frågor som kommer att engagera oss även framöver.

EU har sen ett år tillbaka en gemensam strategi med den Afrikanska unionen (AU) som skall bredda och fördjupa vårt samarbete – till att börja med inom ramen för åtta s.k. partnerskap däribland klimatfrågan som prioriteras högt av den svenska regeringen. Ett annat av de åtta områdena är demokrati och mänskliga rättigheter som vi ska fortsätta att ägna mycket kraft åt i samarbetet med Tanzania. Dels för att det finns mycket att göra på området, men också för att vi känner att EU kan göra skillnad, bidra till resultat.

Vi har några händelserika och delvis dramatiska månader bakom oss.

Först den 5 november när en stor grupp misstänkta i den s.k. EPA-skandalen i Bank of Tanzania arresterades och drogs inför domstol – och flera andra följde efter. Tre veckor senare såg vi för första gången två f.d. ministrar ställas inför rätta (i den s.k. Alex Stewart-affären), vilket med alla mått mätt var en remarkabel händelse. I mitten på december fick de sedan sällskap på de åtalades bänk av en nyss avgående statssekreterare i det tanzaniska finansministeriet.

Förra våren såg vi det politiska ansvarsutkrävandet börja fungera, när premiärministern och tre andra ministrar tvingades avgå. Nu är flera viktiga rättsprocesser igång. Även om rättssystemet har stora svagheter är det viktigt och historiskt unikt att stora aktörer åtalas.

Det finns förvisso mycket mer att göra. Fler affärer att skapa klarhet i, fler korruptionsanklagelser att utreda. Och naturligtvis många fler juridiska turer innan vi eventuellt börjar se fällande domar. Men signaleffekten finns där.

Under lång tid har signalen varit den motsatta: Många människor har sagt sig att höga politiker och tjänstemän alltid klarar sig. Nu är bilden lite annorlunda. Nu ser vi juridiskt ansvarsutkrävande även mot personer som kanske trott sig osårbara.

Korruptionen var en av huvudfrågorna när vi hade den stora genomgången av budgetstödet för fattigdomsbekämpning i slutet av november. En annan var den oroväckande svaga minskningen av inkomstfattigdomen i Tanzania, och den förhållandevis långsamma reformtaket på flera nyckelområden t ex affärsklimatet. Det fanns både plus och minus i vår gemensamma uppföljning av resultaten, men det är i alla fall tydligt att budgetstödet ger en bra plattform för en öppenhetig diskussion om de riktigt viktiga frå-

gorna – framför allt vad som händer med levnadsstandarden för fattiga tanzanier.

Två stora steg i vårt utvecklingssamarbete togs precis före jul. Det ena var avtalet om ett stort elektrifieringsprojekt i södra Tanzania (Makambako-Songea) som kommer att ge el till omkring 125 000 människor och vara till nytta för kanske 1,5 miljon.* Det andra var utbetalningen av årets budgetstöd på sammanlagt 425 milj kr – lite mindre än avtalat eftersom resultaten från året innan inte fullt ut uppfyllde kraven. Men likafullt ett betydande bidrag till fattigdomsbekämpningen där utbyggnaden, kvalitativt och kvantitativt, av utbildningssektorn är ett av de starkaste svenska intressena och där vi varit ordförande i givargruppen det gångna året.

Biståndsrelationen ger oss mycket goodwill att bygga på – det var ett tydligt budskap från de tanzanier som mötte den gästande svenska handelsdelegationen i november. Det finns en stark vilja på bägge sidor att utveckla mycket mer av vanliga affärsmässiga förbindelser: export, import, investeringar. Ett tiotal svenska företag deltog i besöket den här gången, fler är välkomna. Inte för att det alltid är så lätt att göra affärer i Tanzania, men potentialen finns där för framtiden.

En av de kvällar i Tanzania som jag tror att jag kommer att minnas mest och längst var Lucia 2008. Vi var närmare 250 personer i residensets trädgård som fick uppleva alla de nordiska barnens fantastiska luciatåg.

Staffan Herrström
Ambassadör

*Se även Notiser/ Red's anmärkning

Tanzania som familjearv

För Rasmus Bernander har Tanzania varit ett självklart begrepp ända sedan han var barn på 1980-talet. Han är uppvuxen bland kofior, kangor och tinga-tingatavlor. Familjens "Tanzaniahistoria" är lång, och den är inte avslutad på långt när. Här berättar han själv:

Rasmus på väg till shamban

Min släkts varanden och havanden i Tanzania sträcker sig från min farfars bror Gustav Bernander och hans fru Elisabeth som var missionärer i Bukoba. Hon är kanske bekant för er som studerat Swahili då hennes 50 år gamla läroböcker i ämnet ibland fortfarande dyker upp i undervisningen.

Jag är uppvuxen med historien om Elisabeths död. Hur hon på ålderns höst drunknade i Indiska oceanen, enligt den lite mer romantiska storyn på frivillig basis tog sitt liv för att få avsluta det i Afrikas vatten. Hur det ligger till med detta låter jag dock vara osagt.

Min pappa

Resterande Tanzaniahistorier från barn- domen kretsar kring min pappa, Lars.

Han var en av, om jag förstått det rätt, en ganska stor skara naturvetenskapligt inriktade lärare som åkte ner till Tanzania för att arbeta där på 70-talet (medan en skock slöjdlärare istället for till Kenya).

Således är jag uppvuxen med kofior bland utklädningskläderna, linneskåp fyllda med kangatyger och läbbiga makondefigurer som stirrat på mig från bokhyllor, tinga-tingatavlor på väggarna och skråniga taarab i bilbandspelaren, samt dessa historier om äventyr med jätteor-

mar och kilimanjarobestigningar men även de alldagliga bestyren som var nog så spännande att höra om.

Då detta hade utspelat sig på 70-talet fanns det även diabilder på det hela som ibland projekterades upp på en av de vita vardagsrumsväggarna i radhuset där jag växte upp.

Dessutom var min farfar nere och hälsade på pappa (och skrev en resedagbok i rena Kapuscinskiklassen). Därefter for pappa och mamma till Tanzania på bröllopsresa och tanzaniska vänner dök upp på besök hemma hos oss. Således, med farfarsyskon, farfar, mor, far och vänner med en relation till Jamhuri ya Muungano wa Tanzania fick jag själv en sådan med bröstmjölken så att säga. (Senare har dessutom min kusin och hans flickvän jobbat på Zanzibar, brorsans flickvän varit dotter till Sveriges ambassadör i Tanzania och nu är min morbror journalistvolontär på denna eminenta tidning.)

I samband med att farsan fyllde 50 åkte vi till Tanzania. Vi hälsade på bekanta, Hasse och Joyce, som bodde i Mwanza, och betade av några turistklassiker som safari och kryddtur på Zanzibar.

Då var jag 13 år, vilket för mig var en litet knepig ålder, eftersom jag mest var inne i mig själv och dålig på att ta in intryck utifrån. Trots detta lämnade landet en väldig mersmak. Symboliskt nog var det också här min pappa, på en restaurant i Stone Town, för första gången kände av den cancer som han sedermera skulle komma att dö i sviterna av.

Folkhögskolekurs

När jag flera år senare bestämde mig för att gå en folkhögskolekurs som innehöll en tre månaders lång resa till Tanzania gjorde jag det för att återupptäcka ett land med hjälp av mer kunskaper och ett mer vuxet förhållningssätt till det - och med mer av en lyft blick. Det kom också att handla om en inre resa och att lära känna min pappa bättre.

Och mina bröders ironiserande över att jag "tagit mig an familjearvet" är faktiskt inte helt osant. Inte på grund av några höga tankar eller känslan av ansvar. Men förutsättningarna har medfört att steget varit enkelt och känts naturligt. Det går inte att komma ifrån att det är något speciellt med detta land av röd jord på andra sidan ekvatorn.

På egen hand

Efter resan med folkhögskolan gjorde jag på egen hand en liten kortare tripp dit igen året efter. Allt som allt har jag korsat över stora delar av landet och varit med om mycket som jag av platsbrist inte kan dela med av mig här.

Två upplevelser som varit särskilt betydelsefulla drar jag i alla fall fram.

Den ena var tiden under folkhögskolekursens så kallade "byperiod". Detta uppbyggliga moment innebär att man ska bo ett tag hos en familj ute i en by på landsbygden och vara delaktig i vardagen. Så jag och min kurskamrat skumpade ut på landsbygden på den av regn förstörda barabaran. Färden gick från Iringa till Ngenza och vår "byfamilj" som bestod av mamma, pappa, fyra söta systrar i varierande åldrar samt en hund

oss till, annars blev det mycket vilande och tedrickande.

På nyårsafton hade pappan i familjen bestämt att kvällen skulle vigas åt kulturutbyte. Så rövarsången från Ronja rövardotter (som vi hittade på var en vikingasång) varvades med Helan går, Huvudaxklar-knä-och-tå, Vem kan segla (med ett efterföljande dödfött försök att förklara svenskt vemod) och Tänd ett ljus (fråga inte mig varför). Till detta kom traditionella hehe-danser och katolska sånger. Sen gick vi alla i samlad tropp ut till ett barrträd som stod på innergården som en julgran. Därefter, mitt i natten, i en tanzanisk by, med en tanzanisk familj, avverkades Råven raskar, Små grodorna och Vi äro musikanter. En av syrrorna skratade så mycket att hon svimmade och det kunde konstateras att Sverige hade rätt

garna jag befann mig där som det var helt tyst. Oftast satt nån och trummade på en trumma någonstans eller så strömmade det zairepop ur nån högtalare. Själv lärde jag mig att lira som en annan Remy Ongala på gitarren.

Organisationen hade blivit inbjuden att uppträda på kommunens nyårsfest (trots att det var den tolfte januari) och jag hängde med. Det var ett riktigt party! Kiusabu gjorde flera små bejublade uppträdanden med riktigt drag i som senare utbröt i allmän vild dans.

När kommunfesten var över drog vi, med några Kilimanjaro (ölen alltså) under västen, tillbaka till organisationslokalerna där en efterfest, utan hänsyn till grannars eventuella invändningar, fortsatte hela natten. Långt efter jag själv gått och lagt mig ekade musiken, det var en pärs att somna, ska jag be att få tala om. Även här blev det således dans under den underbara bara himlen med dessa fantastiska stjärnor.

Ett starkt förhållande

Jag har en speciell relation till Tanzania, den är både ärvd och självförvälad.

Jag antar dock att de flesta av er som läser det här också har ett starkt förhållande till landet. Det är intressant hur två så relativt små länder som Sverige och Tanzania genom en mängd kanaler hittat varandra. För jag kan inte förneka att min och min familjs Tanzaniarelation i grunden på ett sätt är en konsekvens av att herrarna Erlander och Nyerere hittade varsin hand att hålla hårt i när de blåste hårt från både öst och väst."

Text och foto: **Rasmus Bernander.**

Ordentligt familjeporträtt

och tre grisar.

Det var förstås väldigt nervöst till en början, men min kurskamrat satte en bra standard genom att halka i leran nästan det första hon gjorde (sådant man kallar "comic relief").

Tankarna från skolan om vardagsdelaktighet punkterades lite av den tanzaniska gästfrihetsförordningen som stipulerar att man som gäst ska slippa ansträngning så mycket som möjligt. Det hårdaste arbetet blev att ta sig igenom det lingvistiska stålbad som kommunikationsförsöken på swahili innebar. Nåväl, shambahackande och livsmedelsskalande lyckades vi tjata

roliga traditioner ändå, det hängde bara lite på kontexten.

Kiusabu

En annan stark upplevelse var när jag, under min egna lilla resa, besökte en svensk kompis som bodde med en av alla dessa (fram till förra året i alla fall) så populära NGOs som heter Kiusabu. Denna icke-statliga organisation, belägen i Bunda, mellan Mwanza och Musoma jobbade med informationsspridning om hiv/AIDS med hjälp av dans och musik.

Musik var det hela tiden! Jag tror inte att det var en sekund under de där da-

Fakta:

Rasmus Bernander bor i Stockholm tillsammans med sin flickvän Ellinor.

Han har en familj på två storebröder, en mamma och en bonuspappa.

Efter studier i swahili på Uppsala universitet jobbar han för tillfället som brevbärare och lärarvikarie.

På fritiden sysslar han en del med musik.

Något speciellt motto har han aldrig skaffat sig.

Föreningen Kashumbiliro Vänner

Efter en studieresa 2001 med deltagare från Lunds stift bildades en tidsbegränsad vänortrelation/partnerskap mellan tre lundaförsamlingar och Kashumbiliro, som fungerat under åren 2003-2006.

Kageraregionen

Kageraregionen utgör den nordvästra delen av Tanzania väster om Victoriasjön. Den gränsar till Uganda i norr och till Rwanda i väster. Bukoba stad är dess centrum.

Vid mitten av 1900-talet var Kageraregionen en av de ledande i landet. Den har under de senaste decennierna drabbats av ett antal katastrofer såsom kriget initierat av Idi Amin, aidsepidemin, flyktinginvasionen från Rwanda, insektsangrepp på kokbananerna som är stapelfödan här och det sjunkande världsmarknadspriset på kaffe som är den huvudsakliga inkomst-

källan. Befolkningen har liksom i landet i övrigt flerdubblats. Regionen är nu en av de fattigaste i landet.

Liksom i många andra länder har man i Tanzania sent uppfattat hur omöjligt det är att förbättra levnadsvillkoren, om befolkningen ökar ohämmat.

Vid 1900-talets mitt hade Tanzania och Sverige lika stora befolkningar, ca. 8 miljoner. Idag har vi 9 och Tanzania 40 miljoner. I skolkommittéerna talade vi allmänt om orsakerna till den utbredda fattigdomen. Med hjälp av bilder kunde vi tydligt åskådliggöra effekten av befolkningsökningen. Deltagarna häpnade och

började genast diskutera vad man skulle göra.

Izigo är en av kommunerna i Muleba distrikt cirka 40 km söder om Bukoba. Där finns också Kashumbiliro pastorat med 18 grundskolor och en secondary school i Izigo för 8:e-11:e skolåret, vilken 1993 startades av lokalbefolkningen.

Sedan undervisningen i grundskolor blivit avgiftsfri 2002 förväntas alla barn gå i skolan. Klasserna är i regel mycket stora med en lärare för varje.

Projektet vänförening

Projektet omfattade dels besök i båda riktningarna, dels byggandet av vedbesparande spisar, igångsättandet av en plantskola, böcker till grundskolorna, mikrolån till småprojekt och hjälp till

Skolflickor dricker utspädd gröt.

byggande av en ny prästgård med rum för församlingsaktiviteter. Det har finansierats genom kollekt från de tre deltagande församlingarna i stiftet, genom privata gåvor och insamlingar i samband med föredragsverksamhet.

Projektmålen har uppnåtts väl. Mer än 1 500 spisar har byggts och byggarna fortsätter nu att på egen hand ta upp beställningar och bygga i vårt målområde och utanför. Trots en del bakslag för plantskolan p.g.a. torka har också det projektet varit relativt lyckosamt och bidragit till plantering av 15 000 träd. Ett hundratal små projekt har genom lån från SACCOS (lokala bybanker) kunnat startas och prästgården med installerad solcell fungerar väl.

En vänförening bildades 2007 för fortsatt utbyte och stöd, som kommer att vara beroende av enskilda givare. Fortsatt utveckling av företagsamheten genom stöd till SACCOS är en viktig del av samarbetet.

Jatrophafrukter

Jatrophaodling

Ett spännande pilotprojekt för odling av Jatropha har nyligen startats. Det kan ge lokalbefolkningen lampolja som ett alternativ till det allt dyrare fotogenet. Jatropha har aktualiserats i många länder i tropikerna, eftersom den kan växa också på magra och torra jordar, är giftig och därför inte angrips av djur. Men visst utvecklas den snabbare och ger större skördar på bättre jordar. Man måste alltså vara mycket medveten om risken att den liksom annan biofuel kan konkurrera ut livsmedelsproduktionen.

Gröt som skolmat

Skolmat serveras inte vid några grundskolor. På secondary school erbjuds ofta en mugg majsvälling, vilken betalas av elevernas skolavgift.

Frukost i hemmet förekommer knappast. Skolornas budget är mycket liten och lärarna anser att föräldrar i allmänhet inte kan betala de små slantar som skulle behövas för den enklaste skolmåltid. Följden blir då att barnen, som börjar skolan 7.15 på morgonen med första uppgift att sopa skolgården och omgivningarna, får dagens första mål vid 3-4 på eftermiddagen.

Långvarig och låggradig undernäring orsakar ofta tillväxthämning/stunting. För att få ett mått på undernäringen gjorde Kerstin i september 2006 mätningar av närmare 600 barn vid tre primary schools med sammanlagt 1 392 elever. De starka misstankarna på utbredd stunting besannades. Denna klara undernäring medför att både barnens möjlighet att tillgodogö-

ra sig undervisningen och landets utvecklingskapacitet minskar.

Genom de kontakter som utvecklats under åren såg vi en god möjlighet att organisera ett pilotprojekt vid dessa tre skolor, där mätningarna hade gjorts. Våra nära medarbetare i partnerskapet är, liksom rektorer, lärare och föräldrar, engagerade i projektet. I maj 2007 startade projekt skolgröt och barnen vid de tre grundskolorna får nu en halv liter näringsrik tunnflytande gröt klockan 10 på förmiddagen. Skolnärvaron har ökat från omkring 70 till 90 %.

En överenskommelse gjordes att föräldrarna skulle betala 30 % av ingredienserna under det andra året, 70 % det tredje året och därefter skulle det hela kunna bekostas lokalt. Under våren -08 stod det klart att denna del av föräldrarnas engagemang är osäker, vilket ledde till ett besök av oss i juni.

Ett skolkommittémöte sammankallades för diskussioner och överläggningar vid

de tre skolorna. Betalningsförmågan var nu klart försämrad, till stor del p.g.a. krav på alla att betala för uppförandet av nya fortsättningsskolor (Secondary Schools). Vi kunde slutligen enas om att 20 % (motsvarande 10 öre/barn och dag) skulle betalas av föräldrarna under kommande läsåret, 40 % under år tre och 70 % under fjärde året för att sedan helt tas över lokalt.

Representanter för samhället hoppades att man skulle kunna använda pengar från Fair Trade från byarnas kaffeförsäljning för att betala för de allra fattigaste. I c:a 25 % av familjerna finns bara en eller ingen förälder alls, mest p.g.a. aids. Kvitton för alla utbetalningar under det gångna året redovisades, liksom för övriga projekt.

Izigo Secondary School

Izigo Secondary School har drygt 500 elever, jämnt fördelat mellan pojkar och flickor. Det finns nu 12 klassrum. Skolan har 10 lärare men endast en lärarbostad, ytterligare en under uppbyggnad. Skolan saknar samlingsal, bibliotek, laboratorier, administrationsbyggnad och elektricitet. Pengar är beviljade till en regnvattentank. Från en fond har också pengar skänkts till böcker och laboratoriematerial.

Hiv/aids är utbredd – även om incidenten liksom i Uganda klart minskat under det sista decenniet – och det finns ett stort antal föräldralösa barn. 20 av dessa har tagits emot som elever och understöds bland annat genom att skolan driver en liten plantskola.

Community Centre

Ledarna inom Kashumbiliro pastorat har sedan ett par år nämnt behovet av ett Community Centre och tänkt sig att utnyttja den gamla prästgårdsbyggnaden för detta. När man i stället flyttade tankarna till Izigo, det livliga och växande samhället längs huvudvägen, blev vi snabbt övertygade. Detta måste vara det viktigaste bidraget vi kan arbeta för de närmaste åren. En byggnad med litet bibliotek, datasal och samlingsrum kunde ge möjlighet att läsa en daglig tidning – saknas helt i byarna – samtala kring samhällsfrågor, utveckla idéer. Och till det lokaler så att SACCOS-kontoret kan utvecklas till en riktig bank.

Vilka möjligheter det finns att stödja de idéer som ofta ligger latenta i brist på möjligheter att förverkliga!

Text och foto: **Kerstin och Lars Dahlin**

Resa 2008 i Tanzanias inre och yttre

Sommaren 2008 arrangerade jag en resa i samarbete med Kilimanjaro Safari Agency till Tanzania. Den började med en vecka i parkerna, fortsatte med en veckas resa med bil i inlandet och slutade med en veckas avkoppling på Zanzibar med sköna bad. Hela tiden hade jag en favör av att tala swahili utan brytning. Ibland kunde jag bli extra vänligt bemött när jag talade stamspråket nyamwezi, som jag lärde mig samtidigt som jag lärde mig svenska av mina föräldrar.

Vinter i juni

Vi landade i ett förvånansvärt kylslaget väder vid Kilimanjaro Airport. Skönt att ha fleecetröjan med till Afrika! Väl där mötte punktligt vår chaufför Edwin oss med en Landcruiser som vi skulle åka omkring med under drygt två veckor. Vi tog in på Kia Lodge, som ligger några minuters bilfärd från flygfältet. Följande dag besökte vi barnhemmet Hope for Children i Arusha och efter en utsökt tanzanisk lunch med ugali och en kryddstark köttgryta samt frukt fortsatte vi till Karama Lodge. Här bodde vi i tätlitknande bungalows med en vidunderlig utsikt över Kilimanjaro.

Fyra av fem stora

Nästa dag bar det iväg till Ngorongoro och vidare ner i kratern, som denna gång verkade alldeles extra djurrik. Vi fick se fyra av The Big Five, dvs vi såg elefant, lejon, noshörning och buffel. Även de vackra flamingofågeln var överraskande i sin talrikedom. Övernattning på komfortabla Ngorongoro Wild Life Lodge.

Dagen därpå besökte vi Olduvai Gorge, som anses vara mänsklighetens vagg. Det var här makarna Leaky fann den äldsta människan Lucy. Vi besökte också en massajby, en s.k. manyatta, och därefter fortsatte vi genom Serengeti till Seronera Wild Life Lodge. Under färden fick vi se många djur på den afrikanska savannen. På kvällen firade vi svensk midsommar med sill och knäckebröd innan vi högg in på lodgens läckra buffé.

Och så den femte

Nästa dag for vi genom det vidsträckta Serengeti och såg imponerande hjordar

av gnuer och zebror på deras årliga vandring mot Masai Mara. Vi fick även se leoparder. En tog sig graciöst och kraftfullt upp för en trädstam en 4 - 5 meter medan ett lejon spanade in samma byte, en gassell vid vattenhållet. I och med leoparden var vår "Big Five" komplett. Vi lämnade sedan Serengeti och fortsatte nordväst mot Mwanza vid Victoriasjön. Där bodde vi två nätter på det moderna Tilapia hotell alldeles vid stranden av sjön. Tilapia är också namnet på en god fisk från sjön och självfallet åt vi tilapia. I Mwanza gjorde vi en rundvandring med shopping och tittade på Bismarck Rock, ett av få namn som fortfarande påminner om den tyska eran före första världskriget.

Mot det inre

Nu började resan mot Tanzanias inre med ett första stopp vid Shinyangas hotell, där vi åt en lunch bestående av samosa. På eftermiddagen kom vi till Tazengwa i Nzega, en före detta svensk internatskola, som numera är Teologisk högskola.

Jag hade nöjet att få visa alla runt, eftersom jag själv gått på skolan många år. Här bor även min första barnflicka Susana, som tog hand om mig när jag var 5 månader och som fortfarande sjuder av liv trots sina 78 år. Susana bor med sin man Yakobo, 81 år, och har fött 12 barn varav 6 är döda och en är utvecklingsstörd. De är mycket fattiga eftersom de barn som lever har flyttat till annan ort för att få ett arbete och därför inte kan ta hand om sina åldriga föräldrar. Att orka sköta sina åkrar och samla ved är ganska påfrestande i denna ålder och därmed saknas allt utom det allra nödvändigaste för att klara av livhanken. Tanzania har också drabbats av missväxt många gånger. Antingen är det för mycket eller för lite nederbörd. Vi blev hembjudna till Susana och Yakobo för att se hur de bodde och blev bjudna på ris och sås gjord på färsk jordnötter, en anrättning som smakade fantastiskt gott! Dessutom fick vi möjlighet att hjälpa dem att skaffa lite mera majs och förnödenheter för en tid framöver. Man förundras varje gång man möter dessa fattiga människor hur glada och förnöjda de är trots alla svårigheter och umbäranden. Detta besök, så

långt från turism man över huvud taget kan vara, var mycket uppskattat av resenärerna!

Hem till Nkinga

Vi fortsatte till Nkinga missionsstation, där det nu finns ett stort sjukhus som får stöd från Sverige. Nkinga var den första plats jag bodde på när jag kom till Tanzania 1946, innan min far byggde missionsstationen Igunga 6 mil därifrån. På Nkinga gjorde vi en rundvandring på sjukhuset och besökte några afrikanska vänner till mig. Dagen därpå åkte vi på en dagsutflykt till Igunga, som numera är en stad. När min far kom dit första gången och bodde i tält fanns endast en liten by där några araber bodde. I övrigt växte där bara törnträd. Sjukhuset som min far lade grunden till är nu statligt och har blivit enormt stort med ett flertal tanzaniska läkare. Vi blev kungligt mottagna. Vi fick gå runt och titta oss omkring och uppleva ett afrikanskt sjukhus och hur allting hade expanderat och utvecklats. Jag fick visa runt och berätta och fungera som en historiebok om svunna tider. Därefter åt vi en utmärkt lunch på Igunga hotell, ett genuint afrikanskt hotell i Tanzanias inre. Vi åkte genom skogen tillbaka till Nkinga men stannade på vägen för en paus vid en mellanstadieskola.

Tabora

Nästa dag lämnade vi Nkinga för att bege oss iväg till Tabora, en relativt stor stad och järnvägsknut för tågen från kustens Dar es Salaam till Kigoma vid Tanganyikasjön och till Mwanza vid Victoriasjön. I Tabora bodde vi på det gamla koloniala järnvägshotellet från den tyska tiden, som numera heter Orion hotell. I Tabora besökte vi en blindskola och Livingstonemonumentet där Livingstone bodde tre månader innan han gick ut på sin sista resa, där malarian ändade hans liv. Vi besökte marknader och afrikanska affärer och besökte tanzaniska vänner till mig. Det var mycket vi fick se av denna stad, som helt saknar turister och västerlänningar, och alla verkade vara nöjda. Här kunde vi också besöka bank och post

Fortsättning på sidan 23

Hon har sett att hennes arbete har en mening

Overa Sahlberg är präst i Stockholms domkyrkoförsamling, just nu jourhavande präst med uppdrag att ta emot telefonsamtal från olyckliga medmänniskor alla tider på dygnet. Hon föddes för femtio år sedan i en liten by i Tanzania. Med sina erfarenheter kan hon jämföra livet i de båda länderna inifrån.

Det är en mulen novembermorgon vid Klara kyrka mitt i Stockholm. På kyrkogården har några luggslitna män huttande samlats kring en bänk som om de väntade på något. In till värmen kyrkan smiter hastigt tre uppenbart drogpåverkade unga kvinnor. De talar med varandra i upphetsat stackato, i vapenhuset lyfter en av dem fingret för munnen och hyssjar. Fnissande glider de in i kyrkan och sjunker ner på en bänk långt bak.

Klara kyrka ligger i en del av Stockholm med få fasta församlingsbor, men desto fler rotlösa existenser. Sedan många år är den stiliga tegelbyggnaden med sitt karakteristiska torn centrum för en omfattande social verksamhet. Till vardags kommer en fascinerande blandning av turister, vanligt folk och utslagna till kyrkan, som också är känd för sin musikverksamhet. Orgeln är en av Stockholms förnämsta i sitt slag.

Klara kyrka är också en bas för prästen Overa Sahlberg. Det känns helt rätt att träffa henne där. Klädd i varm skinnjacka och med en stadig ryggsäck på ryggen står hon plötsligt framför mig på kyrkbacken. Hennes blick är stadig, leendet varmt och handslaget mjukt. Vi passerar genom den pampiga kyrkan med sina stela nygotiska valv och hittar ett rum som råkar stå tomt, ett överraskande vardagligt samlingsrum utan kyrkliga inslag, det skulle kunna finnas i ett Folkets Hus var som helst i Sverige.

– Jag föddes för femtio år sedan i en by i Marango långt ute på Tanzanias landsbygd, berättar Overa. Mina föräldrar var lantbrukare, min pappa också skomakare. Min mamma hade gått två år i skolan och kunde läsa och skriva hjälpligt.

– Som barn hörde jag många berättelser som kom från Bibeln. Jag tyckte det var spännande, jag blev helt fascinerad. Jag

gick i grundskolan i byn och en tysk missionsnär betalade så att jag kunde gå i gymnasieskolan.

Overa var inställd på att bli religionslärare eftersom kvinnor då ännu inte fick prästvigas, men sökte sig ändå till prästseminariet i Makumera nära Arusha. Där träffade hon Carl-Erik Sahlberg, som skulle bli hennes man.

Så småningom blev det möjligt för kvinnor att prästvigas även i Tanzania, men 1989 flyttade familjen Sahlberg till Sverige. Overa kompletterade sin utbildning vid pastoralinstitutet i Uppsala och vigdes några år senare som präst i Svenska kyrkan med placering i Stockholms stift. Hon tjänstgjorde sedan i många församlingar runt om i Stockholm, i Tumba, Tullinge och Kungsängen bland andra. Men den första fasta anställningen som församlingspräst inom Svenska kyrkan blev inte i Stockholms eller dess närhet utan i Flen.

– Det var jättetufft, säger Overa. Det blev långa resor varje dag, och skulle jag ha söndagsgudstjänst var jag tvungen att åka dit kvällen innan och bo över. Det finns inga tågförbindelser som kommer fram till Flen före klockan elva.

Det var med andra ord inte lätt att få ihop arbete och hemmaliv. I villan i Södertälje, där familjen bor, fanns fyra barn och ett varierande antal inneboende. Men på det sättet arbetade hon i tre år innan hon sökte och fick anställning som jourhavande präst i Stockholm stift. För en lekman låter inte heller det särskilt be-

kvämt. Arbetstiden är mellan klocka tio på kvällen till två på natten.

– Men jag trivs, säger Overa. Jag har sett att mitt arbete har mening. Jag känner att jag betyder något för någon. Kan man hjälpa en självmordskandidat att försöka leva en dag till så har man gjort litet nytta, tycker jag.

Till Overas uppgifter hör också att arbeta med swahiliförsamling, som är knuten till Klara kyrka. Varje söndag är det gudstjänst på detta östafrikanska språk.

När hon börjar berätta om denna del av sitt arbete börjar plötsligt orgeln mullra fram ett majestätiskt koralförspel inne i kyrkan, det är dags för lunchgudstjänst. Men själva psalmsången allt annat än mullrar. Man kan bara ana sig till den, som en viskning, i det rum där vi sitter.

– Så låter det inte på söndagseftermiddagarna, säger hon med eftertryck. Då sjunger vi på afrikanskt sätt. Högt och ljudligt. Här i Sverige är ni så blyga och tysta av er.

Och då är vi inne på skillnaderna mellan livet i Tanzania och i Sverige.

– Det är lättare leva i Sverige, det är ett bra land, säger Overa efter att ha tänkt efter en stund. Hon romantiserar inte livet i sitt hemland. Men visst finns det saker som vi som bor här skulle kunna ta lärdom av.

– I Tanzania hjälper man varandra, säger hon. På min gata i Södertälje stannar inte grannarna och erbjuder mig skjuts, som man självklart skulle göra i mitt hemland.

Fortsättning på nästa sida

Fast litet av det afrikanska sättet att leva och tänka har familjen Sahlberg tagit med sig. Hon berättar om livet i huset i Södertälje.

–Det är så stort att fler än vår familj får plats där, säger hon. Vi har alltid haft människor utan egen bostad boende hos oss. Min man, Carl-Erik, som också är präst i Klara kyrka, arbetar mycket bland hemlösa och missbrukare, så det är något vi har gemensamt.

I Klara kyrka bedrivs ett mycket omfattande socialt arbete på ekumenisk bas, det vill säga tillsammans med en rad frikyrkor – Frälsningsarmén, Baptistkyrkan, Pingstkyrkan, ja till och med Livets ord drar sitt strå till stacken.

Alldeles oproblematiskt har det kanske inte varit. Att leva med människor som hamnat utanför samhällsgemenskapen kräver empati men också kunskap, erfarenhet och medvetenhet. Man måste veta vad man gör.

–Vi har lärt oss vilka vi kan ha i vårt hem, säger Overa osentimentalt.

Hon berättar om en av de nuvarande gästerna, en kvinna från Bulgarien som efter en rad svårigheter nu har fått uppehållstillstånd, utbildning och arbete och är på väg att flytta till en egen bostad.

Det är inte utan att det går att känna igen sig, också för ett helsvenskt prästbarn. Jag kommer från en värmländsk prästgård som det drog en ständig ström av folk igenom. Under långa och korta perioder bodde olika personer, inte minst barn, i gästrummet eller vardagsrumsoffan. Det var inte något konstigt med det. Och min mamma var mästare på att dryga ut middagsmaten så att den räckte till ytterligare några oväntade gäster. Jag har inget minne av att jag som barn reagerade negativt på alla dessa människor. Tvärtom har jag haft stor nytta av att tidigt lära mig att uppskatta folk av alla möjliga slag.

Overa skrattar åt min beskrivning. Uppenbarligen har vi vissa gemensamma beröringspunkter, även om jag sedan länge har valt att inte ha någon kontakt med det kyrkliga livet.

Om några år går Carl-Erik Sahlberg i pension. Då tänker makarna flytta tillbaka till Tanzania och arbeta med några projekt som de dragit igång, bland annat ett barnhem.

–Jag har saknat mitt hemland, säger Overa. Och jag har fått med mig något från Sverige som jag vill dela med mig av.

Som man självklart gör i Tanzania.

Text: Erik Janson

Foto: Lars Asker

Anslag till forskning

Sidas råd för utvecklingsforskning spädde i november på anslagen till svenska universitet och högskolor med 60 mkr. En del av pengarna ökar på anslagen för forskning om förhållandena i Tanzania. Efter beslutet finns det ett 60-tal sådana projekt som disponerar nästan 50 mkr. De spänner över hela det fält Sida ger anslag till: hälsoforskning, naturresurser och miljö, humaniora, utbildning och kultur, naturvetenskap och teknik samt ekonomirelaterad respektive annan samhällsvetenskap. Det forskas naturligtvis om HIV/AIDS och malaria, men också om sjögräs och mangrove. Även Tanzanias internetkultur har fått ett projekt.

Ny forskningsstrategi

I december anordnade Sida en vetenskapsdag som ett led i att ta fram en ny svensk strategi för forskningsbiståndet 2009 - 2013. Sidas generaldirektör Anders Nordström medverkade liksom bland annat representanter för Pan African Competiveness Forum, Afrikakontoret hos International Council for Science, universitet i Addis Abeba och professor Hassan Mshindi från Tanzania Commission for Science & Technology. Mötet var enligt uppgift ett rent diskussionsmöte. Det drogs inga slutsatser eller gjordes några ställningstaganden. Strategin är något försenad. Trots att 2009 redan inletts så pågår arbetet med den fortfarande. Sidas forskningschef, Thomas Kjellqvist, berättar att man har en del i och för sig angenäma problem. Intresset för utveckling av forskning, innovationsstrategier och utbildning har ökat men givarkollektivet är inte riktigt vana vid frågeställningarna. Sverige och Sida har dock varit med länge och bland mottagarna har det hänt en del. De börjar ha egna strategier och klarar flera av ett fullvärdigt universitets uppgifter. Med Parisideologin om ägarskap i minnet gäller de nu att foga ihop något bra. Sveriges forskningsstrategi beslutas troligen under våren.

SRF-stöd till albinos

Tidningarna har rapporterat om mord på tanzaniska albinos och försäljning av deras kroppsdelar som medicin. Det

finns emellertid motkrafter. Synskadades Riksförbund (SRF) samarbetar med Tanzania Albino Society. De gör det därför att albinism ofta leder till synskador. I år kommer Tanzania Albino Society bland annat att göra uppföljningsbesök till de distrikt som under 2007 fick utbildning om mänskliga rättigheter för personer med albinism. Man kommer att fortsätta utbildningen i ett antal nya distrikt. Kvinnorna har genomfört särskilda kurser kring jämställdhet och HIV/AIDS. Dess aktiviteter kommer att fortsätta även i år liksom att man också ska dokumentera så många fall som möjligt av diskriminering och stigmatisering som personer med albinism utsätts för.

Man har firat den sk albinismdagen. Det är en temadag då man på olika sätt visar upp sig för allmänheten genom sång, teater, utställningar med mera och samtidigt informerar om vad albinism innebär eftersom det finns väldigt mycket fördomar kring detta funktionshinder.

UTSS-stöd till albinos

Även den kanadensiska organisationen Under The Same Sun, vars initiativtagare själv är albino, planerar omfattande insatser för att förbättra för livet för Tanzanias albinos. Man planerar att bistå Tanzania Albino Society med resurser. Organisationen Under The Same Sun startades under 2008, så stödet är ännu på planeringsstadiet.

Separatismens Afrika

I tidskriften Mana (nr 6/2008) skriver forskaren Cyril Obi från Nordiska Afrikainstitutet om den bräckliga nationalstaten och om utvecklingen av separatiströrelser och milisgrupper. Bl a nämns regionen kring de stora sjöarna i central- och östafrika. Hans slutsats är att en lösning på separatismen i Afrika inte är möjlig utan att man först löser frågan om nationalstaten med medverkan från alla parter och på ett inkluderande sätt. Denna process handlar i grund och botten om utmaningen att förvandla de afrikanska staterna i en demokratisk riktning – med folket som jämlika medborgare och som väktare över statsapparaten, det nya ledarskapet och den politiska styrningen.

Lånegruppen Napoaa

COOPs Bistånd På Köpet har fått in nästan 21 mkr sedan starten 2001. Några som fått det bättre tack vare det är spar- och lånegruppen Napoaa i Tanzania. De har fått utbildning i spar- och kreditverksamhet. Medlemmarna i gruppen lever med och nära människor som smittats av HIV. Gruppen har 30 medlemmar, 9 män och 21 kvinnor. De flesta av kvinnorna är änkor sedan männen avlidit i Aids. På ett halvår har gruppen sparat ca 4500 kr och lånat ut 2000 kr till medlemmarna. De har olika små företag, verksamheter som exempelvis biodling och kycklinguppfödning. De odlar också sojabönor, ananas och vitkål. Ungefär 15 % av det totala kapitalet utgörs av en gemensam fond där medlemmarna kan få pengar till mediciner och sjukvård – en sorts socialförsäkring.

Tanzania union

Professor Issa Shivji, välkänd för Svetan från bl a 30-årsjubileet, har kommit ut med boken *Lessons of The Tanganyika-Zanzibar Union*. Den har recenserats i *EastAfrican Magazine* av Jenerali Ulimwengu. Boken ger en utförlig beskrivning av utvecklingen på Zanzibar från strax före revolutionen till nutid. Nyerere spelade en viktig roll när han tillsammans med britterna såg till att revolutionen inte utmynnade i ett kommunistövertagande. I stället bildades unionen med fastlandet. Efter det har det varit en ständig dragkamp om var makten över Zanzibar ska ligga. Zanzibars president Jumbe manövrerades bort av Nyerere när han försökte stärka ställningen för öarna. År 1977 slogs fastlandets parti TANU ihop med Zanzibars parti ASP till det gemensamma CCM, vilket stärkte fastlandets inflytande, och så har det fortsatt. Enligt Shivji är CCMs ovana att trycka på Zanzibar ledare "made in Dodoma" särskilt illa omtyckt. Shivji synes anse att Zanzibar har sjunkit tillbaka i trångsynt nationalism baserad på ras, etniskt ursprung och lokal kultur och att det främst beror på den hårda styrning av öarna som Nyerere och hans efterträdare tillämpat.

Sida satsar stort på el

Genom Sida investeras 500 miljoner kronor för att elektrifiera de södra delarna av Tanzania.

Elektricitet är ett effektivt sätt att höja levnadsstandarden för människor. Elen har också stor betydelse för att viktiga samhällsfunktioner ska fungera, som till exempel skolor, sjukhus, myndigheter samt för utveckling av ett lokalt näringsliv. I dag har bara tio procent av

Tanzanias befolkning tillgång till el. Om vi kan bygga ut elen så förbättrar vi också förutsättningarna för ekonomisk tillväxt, social utveckling och minskad fattigdom, säger Anders Nordström, Generaldirektör på Sida.

Regeringen har fattat beslut att av de 500 miljonerna ska 290 miljoner kronor ges som gåva till Tanzania, resterande 210 miljoner är i form av en förmånlig så kallad ukredit till Tanzanias regering. Projektet ska förse sex distrikt i Iringa- och Ruvuma-regionerna med elektricitet. Totalt berörs 1,5 miljoner människor av stödet. Satsningen har ett tydligt fattigdomsfokus genom att fattiga bland annat får subventionerade elavgifter och utbildning i hur el kan användas på ett bra sätt. Stödet förväntas bidra till ökade inkomster, förbättrad hälsovård och utbildning och att den personliga säkerheten stärks. Till exempel blir det nu möjligt att satsa på belysning av gator och andra offentliga platser. På så sätt innebär elektrifieringen en ökad trygghet för framför allt kvinnor och barn, säger Marie Bergström, energirådgivare på teamet för Samhällsbyggnad på Sida.

ADEA – The center for African Development through Economics and the Arts

ADEA är en frivilligorganisation som startats för fem år sedan och drivs av Douglas McFalls. De har kontor i Mtwara och har som syfte att utveckla landet genom att hjälpa konstnärer och kulturarbetare att leva på sina talanger. Han anordnar workshops och olika projekt för att ta fram bra produkter och sedan hjälpa till att hitta marknader inom och utanför Tanzania. Douglas menar att Tanzania i motsats till många andra länder aldrig haft några interna sponsorer som uppmuntrat och investerat i konst. Indien hade sina sultaner, Kina och Japan sina kejsare och Europa sina kungahus. Västafrika tillverkade konst för sina kungar men Östafrika har aldrig haft några sponsorer. Zanzibars sultaner köpte främst konst och hantverk från Asien som kom med handelsfartygen.

På hemsidan www.adeafrica.org kan man läsa om det mycket engagerade och betydelsefulla arbete som ADEA gör i södra Tanzania.

Flyktingläger avvecklas

De sista flyktinglägren för Burundier avvecklas och nu finns endast Matabillägret

kvar med knapp 50 000 flyktingar. Det är huvudsakligen sådana som kom under 1990-talet. De som kom 1972 har återvänt eller blivit medborgare i Tanzania och integrerats. Det senare gäller ca 165 000. Nära 360 000 har återvänt med FN:s hjälp varav 63 000 under 2008. Ytterligare ca 100 000 tros ha återvänt på egen hand eller flyttat till andra länder. Avvecklingen av lägren tog fart när Tanzania i mars 2007 deklarerade att Burundierna antingen fick återvända eller ansöka om medborgarskap.

Landfråga bromsar samarbete

I de pågående förhandlingarna om närmare östafrikanskt samarbete, EAC, har frågan om rätten att äga land i Tanzania för medborgare i övriga samarbetsländer blivit en broms. För att inte gå miste om det man redan kommit överens om beträffande fri rörlighet av gods, service och arbetskraft lutar det nu åt att landägarfrågan skjuts på framtiden. Detsamma gäller Tanzanias krav på pass för att passera gränsen. De övriga länderna tycker det räcker med ID-kort eller resedokument.

Resa 2008 . . .

Fortsättning från sidan 20

och nu hade också denna stad i Afrika inre begåvats med en fungerande bankomat! Efter utvärderingen visade det sig att veckan som vi tillbringade inåt landet var den bästa!

Zanzibar nästa

Efter tre dagar i Tabora sa vi adjö till vår chaufför Edwin vid Tabora flygfält och flög till Zanzibar via Dar es Salaam. På Zanzibar bodde vi först på Sazani beach och flyttade sedan till Langi Langi. Båda ligger på norra sidan vid Nungwikusten. På Zanzibar kunde man sedan själv disponera sin tid med snorkling, kryddturer, mangroveträskbesök och sköna bad. Resan avslutades med en rundvandring i Stone Town och en drink på New Africa Hotell med utsikt över Indiska Oceanen. Hemresan gick via Addis Abeba till Arlanda och alla var uppfyllda av nya upplevelser och intryck efter en mycket annorlunda och intressant resa.

Phoebe Lägervik, reseledare

PS Vi planerar nya resor i sommar. Och självfallet vill vi besöka det inre av landet, det äkta Afrika. Titta gärna på www.kilimanjarosafari.se. DS

Mama Maasai

*Tillförordnad ambassadör Victoria Mwakasege
tillsammans med fotografen Ewa-Mari Johansson.*

**Victoria Mwakasege, tillförordnad ambassadör, invigningstalade när foto-
utställningen Mama Maasai öppnade 10 januari på Etnografiska museet
i Stockholm. Den håller på till annandag påsk (13 april) och är väl värd
ett besök. Vid invigningen var Svetan representerat med ett femtontal
medlemmar.**

Fotografen Ewa-Mari Johansson har under sex veckor följt massajkvinnor i deras dagliga arbete i ett antal byar i Morogororegionen. De 44 svart-vita fotografierna visar starka kvinnor som trots svåra levnadsförhållanden har förmåga att finna glädje och kraft i samvaron med andra och i sitt nära förhållande till naturen. Ewa-Mari säger:

”Jag vill visa en annan bild än den vi är vana att se i globala dagstidningar av krig och svält från Afrika. Jag är nog själv lite av nomad, fotografyrket har låtit mig fara kors och tvärs i världen. Jag har alltid haft en dröm att få porträttera kvinnor från någon afrikansk ursprungsbefolkning, helst massajer eller tuareger. De lever nära och med naturen och lämnar inga spår efter sig. Att leva i harmoni med naturen är något som vi i västvärlden börjar söka oss till, medan massajerna mer och mer kommer att utveckla sig mot konsumtionsamhället.”

Victoria Mwakasege hade dagen till ära klätt sig i traditionella massajkläder och smycken liksom flera andra av de tanzaniska deltagarna. Nedan är ett kort utdrag av Victorias mycket uppskattade invigningstal. Efter att ha beskrivit massajstammens kultur och historia talade hon om kvinnans situation i Tanzania.

“The position of Tanzanian women in society is generally similar. Their lives are shaped by the traditional gender division of labour. However the Maasai women’s position in society is that of a group which is less privileged in terms

of access to basic utilities of life and who live in harsh environments.

The Maasai women have a busy daily programme. They are responsible for all domestic tasks which include making their homes using cow dung and grass, milking the cows, collecting water (in their semi arid land), cooking and looking after the children and caring for young animals. These tasks are performed in an environment where many of us will not want to stay for more than a week. When money is needed in order to provide for their families, the Maasai women also have to go to the market to sell, milk, beads and traditional medicine. The Maasai women however perform their duties with a smile and still have the time to take care of themselves.

Having said that about the Maasai, allow me to also briefly tell you that life is not easy for most Tanzanian women because of the existing gender relations. Traditional norms, customs and religion are a source of unequal gender roles, domination of men and insubordination of women. However the government has put in place a lot of gender sensitive strategies to reverse this situation. Campaigns to sensitise both men and women on the effects of existing discriminatory restrictions and male domination e.g on inheritance, property ownership and decision making are on going. Other negative practices at the household and society level include female genital mutilation, bride price and

early marriages. I can say with confidence that the Government and the friends of Tanzania have made a lot of progress in trying to change the negative aspects of customs and traditions.

Regarding the image of Tanzanians and Africans in general portrayed by photographers and the media in general is pathetic. I have seen images by many photographers portraying faces of despair, poverty, suffering and misery. This is not entirely true. We know that these images are taken intentionally when a sad face comes along because for many photographers/journalists, ‘good news is no news’. Such photographers do not want to portray that the same miserable face at that particular moment is a happy face most of the time. Regardless of the existing poverty and hardships in our African Societies, we boast ourselves to be friendly, hard working and kind.

A well intentioned photographer will seek a positive expression on the face and good quality photos which show the real character of a person.

I and my fellow Africans applaud Ms. Johansson for portraying the true expressions, character and smiles of women—in this case the Maasai women. Maasai women’s daily lives and images are in most cases not the focus of many photographers nor are they an inspiration in the work of many journalists. Through this exhibition you have celebrated the beauty of Maasai women and shown us and the world the real character and expressions of people from Africa and Tanzania as happy, friendly and beautiful people.”

Text och foto: **Eva Löfgren**